

Program rozvoje cestovního ruchu a jeho význam pro rozvoj Pardubického kraje

Bc. Ivana Linhartová

Diplomová práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Ivana LINHARTOVÁ**
Osobní číslo: **M09791**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Program rozvoje cestovního ruchu a jeho význam pro rozvoj Pardubického kraje**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Definujte cíle a metody práce.
- Provedte rešerši odborné literatury.
- Představte principy programování v regionálním rozvoji.

II. Praktická část

- Provedte socioekonomickou analýzu Pardubického kraje včetně analýzy SWOT.
- Analyzujte cíle programu rozvoje cestovního ruchu v souvislosti se závěry socioekonomické analýzy.
- Navrhněte opatření pro efektivní podporu rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji.

Závěr

Rozsah diplomové práce: **cca 70**
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- [1] HRALA, V. Geografie cestovního ruchu. 3. vyd. Praha : Oeconomica, 2005. 109 s. ISBN 80-245-0858-3.
[2] KIRÁL'OVÁ, A. Marketing : destinace cestovního ruchu. 1. vyd. Praha : Ekopress, 2003. 173 s. ISBN 80-86119-56-4.
[3] VYSTOUPIL, J. a kol. Návrh nové rajonizace cestovního ruchu ČR. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2007. 98 s. ISBN 978-80-210-4263-6.
[4] WOKOUN, R. a kol. Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování. 1. vyd. Praha : Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

Vedoucí diplomové práce: **RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: **20. června 2011**
Termín odevzdání diplomové práce: **15. srpna 2011**

Ve Zlíně dne 20. června 2011

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí:
  - bez omezení;
  - pouze prezenčně v rámci Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělěčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a použité informační zdroje jsem citovala;
- odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně .....

A. S. 2011

Findekar

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídně k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Diplomová práce je zaměřena na analýzu cestovního ruchu v Pardubickém kraji v souvislosti s analýzou strategického dokumentu „Strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji“. V první teoretické části jsou vymezeny cíle a metody práce, následně je provedena literární rešerše a popsán princip programování. Praktická část se věnuje samotné analýze cestovního ruchu Pardubického kraje, „Strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji“ a vlastní analýze prostřednictvím rozhovorů se zástupci nejvýznamnějších turistických cílů Pardubického kraje a Destinační společnosti Východní Čechy a Regionální rozvojové agentury Pardubického kraje. Na závěr jsou navrženy tři konkrétní projekty pro podporu rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji.

Klíčová slova: cestovní ruch, Pardubický kraj, strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji, Destinační společnost Východní Čechy

ABSTRACT

The diploma paper deals with the analysis of travel industry in the Pardubice region and the analysis of the development strategy of travel industry in Pardubice region. Aims and methods of the diploma paper are defined in the first part. The following is literary research and the specification of programming principle. The second part deals with the particular analysis of the Pardubice region, development strategy of travel industry in Pardubice region and own analysis through interviews with representatives of the most important tourist destinations of the Pardubice region and Destination company Eastern Bohemia and the Regional Development Agency of the Pardubice region. Three specific projects for the support of travel industry in Pardubice region are suggested at the end of the diploma paper.

Keywords: travel industry, the Pardubice region, development strategy, Destinační společnost Východní Čechy (Destination company East Bohemia)

Děkuji vedoucímu práce RNDr. Oldřichu Hájkovi, Ph.D. za jeho odborné vedení a cenné připomínky při zpracovávání této diplomové práce. Dále děkuji Mgr. Josefu Rychterovi, Ing. Blance Kuřové, Janu Janečkovi, Márii Miženkové, Mgr. Aleně Exnarové, Liboru Černému, PhDr. Iloně Vojancové, Věře Pilařové, Tereze Samkové, Janě Sehnalové a Mgr. Jitce Rychlíkové za poskytnuté rozhovory a odborné rady důležité pro zpracování této práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 CÍLE A METODY PRÁCE	12
1.1 CÍLE PRÁCE	12
1.2 METODY PRÁCE.....	12
1.2.1 Literární rešerše	12
1.2.2 Dotazník	12
1.2.3 SWOT analýza	13
1.2.4 Rozhovor	14
1.2.5 Pozorování.....	15
2 REŠERŠE ODBORNÉ LITERATURY	17
3 PRINCIP PROGRAMOVÁNÍ	21
3.1 PROGRAMOVÁNÍ V RÁMCI NÁRODNÍHO ŘÍZENÍ ČESKÉ REPUBLIKY.....	23
3.2 PROGRAMOVÁNÍ STRUKTURÁLNÍ POMOCI <i>EU</i> ČESKÉ REPUBLICY	24
II PRAKTICKÁ ČÁST	27
4 ANALÝZA PARDUBICKÉHO KRAJE	28
4.1 CHARAKTERISTIKA PARDUBICKÉHO KRAJE Z HLEDISKA CESTOVNÍHO RUCHU	31
4.2 NABÍDKA CESTOVNÍHO RUCHU PARDUBICKÉHO KRAJE	33
4.3 CHARAKTERISTIKA TURISTŮ PARDUBICKÉHO KRAJE	41
4.4 ORGANIZACE CESTOVNÍHO RUCHU V PARDUBICKÉM KRAJI	42
4.5 SOUČASNÉ MARKETINGOVÉ AKTIVITY PARDUBICKÉHO KRAJE	43
5 SWOT ANALÝZA	44
5.1 SILNÉ STRÁNKY (STRENGTHS).....	44
5.2 SLABÉ STRÁNKY (WEAKNESSES).....	45
5.3 HROZBY (THREATS)	45
5.4 PŘÍLEŽITOSTI (OPPORTUNITIES).....	46
6 CHARAKTERISTIKA A ANALÝZA STRATEGIE ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V PARDUBICKÉM KRAJI	47
6.1 CHARAKTERISTIKA CÍLŮ STRATEGIE ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V PARDUBICKÉM KRAJI.....	48
6.2 ANALÝZA PRIORITY STRATEGIE ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V PARDUBICKÉM KRAJI.....	50
6.2.1 Priorita č. 1 – Infrastruktura cestovního ruchu.....	50
6.2.2 Priorita č. 2 – Produkty cestovního ruchu	54
6.2.3 Priorita č. 3 – Informační systém a marketing	57
6.2.4 Priorita č. 4 – Organizace, vzdělávání, komunikace a kvalita	60

7	VLASTNÍ ANALÝZA CESTOVNÍHO RUCHU V PARDUBICKÉM KRAJI.....	63
7.1	ROZHOVORY SE ZÁSTUPCI NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH TURISTICKÝCH CÍLŮ	63
7.2	ROZHOVOR SE ZÁSTUPCI <i>DSVČ</i> A <i>RRA PK</i>	65
7.3	SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ ROZHOVORŮ	67
8	OPATŘENÍ NA PODPORU ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V PARDUBICKÉM KRAJI	74
8.1	NÁVRH PROJEKTŮ NA PODPORU ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V PARDUBICKÉM KRAJI.....	75
8.1.1	Projekt č. 1 – Vyčištění sečské přehradní nádrže	75
8.1.2	Projekt č. 2 – Exkurze do výroby Pardubického perníku.....	76
8.1.3	Projekt č. 3 – Spolupráce ubytovacích zařízení s ostatními subjekty.....	78
	ZÁVĚR	80
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	81
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	84
	SEZNAM OBRÁZKŮ	85
	SEZNAM TABULEK.....	86

ÚVOD

Na cestovní ruch lze nahlížet z mnoha úhlů pohledu. Pro tuto diplomovou práci nejzásadnější pohled spatřuje cestovní ruch jako neustále významnější faktor regionálního rozvoje, na který je tato práce zaměřena.

Cestovní ruch je z ekonomického hlediska odvětvím, pro které je v posledních letech typický jeho dynamický rozvoj jak v České republice, tak i ve světě. Je to odvětví, které se významně podílí na tvorbě hrubého domácího produktu, utváří nová pracovní místa, zvyšuje vzdělanost obyvatelstva a v neposlední řadě podporuje kulturní a historické památky.

Vzestup domácího cestovního ruchu dokazuje, že Česká republika má vhodné podmínky pro úspěšný rozvoj. Pardubický kraj se rovněž pyšní řadou významných turistických cílů, která jsou v kraji naneštěstí nerovnoměrně rozmístěna. Bohužel statistiky cestovního ruchu nejsou v Pardubickém kraji příliš nakloněny, ovšem pozitiva i negativa se nachází v každém regionu, kraji či státu.

Prvotním cílem této práce tedy je analýza Pardubického kraje z hlediska cestovního ruchu v souvislosti s analýzou „Strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji“. Dílčím cílem je zanalyzovat potenciální rozvoj cestovního ruchu Pardubického kraje. Posledním stěžejním cílem této práce je navrhnout opatření pro efektivnější podporu rozvoje cestovního ruchu v rámci „Strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji“.

Teoretická část práce zpočátku vytyčuje cíle a popisuje metody k jejich dosažení. Dále je zde provedena rešerše odborné literatury a popis principu programování.

V praktické části je pomocí odborné literatury a SWOT analýzy provedena analýza Pardubického kraje jak z hlediska obecných charakteristik, tak z hlediska charakteristik cestovního ruchu a dále analýza dokumentu „Strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji“. V poslední stěžejní části je realizována vlastní analýza prostřednictvím rozhovorů se zástupci nejvýznamnějších turistických cílů Pardubického kraje a se zástupci Destinační společnosti Východní Čechy a Regionální rozvojové agentury Pardubického kraje. Na základě uvedených analýz jsou v závěru práce navržena opatření na podporu rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji v rámci dokumentu „Strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji“.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CÍLE A METODY PRÁCE

V následujících odstavcích jsou popsány cíle, kterých by se mělo v této diplomové práci dosáhnout a metody, pomocí kterých by mělo být daných cílů dosaženo.

1.1 Cíle práce

Primárním cílem této práce je analýza současného stavu cestovního ruchu v Pardubickém kraji, včetně analýzy programu či strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji.

Dílčím cílem je zvolena analýza potenciálního rozvoje cestovního ruchu Pardubického kraje.

Posledním stěžejním cílem této práce je návrh opatření na podporu rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji.

1.2 Metody práce

Níže jsou teoreticky popsány metody, se kterými bude pracováno v praktické části pro naplnění stanovených cílů.

1.2.1 Literární rešerše

Pojmem literární rešerše se rozumí odborný text, v němž autor vystihuje to nejdůležitější, co je o daném tématu známo a již napsáno. Jsou zde definovány používané pojmy, terminologie, vystihnuti nejvýznamnější autoři a jejich teorie. Často je literární rešerše součástí vědecké literatury a předchází tvorbě návrhů výzkumných projektů a výběru vhodné metody práce. Cílem rešerše je vystižení podstaty rozhodujících znalostí dané problematiky. Text je srozumitelný, jednotlivé články na sebe logicky navazují, používají se vhodné formulace a celková úprava odpovídá všeobecně používaným standardům. Autor literární rešerše čerpá dostupné informace z knih, odborných a vědeckých časopisů, vědeckých článků, apod. a i přesto je originálním dílem. [10, 11]

1.2.2 Dotazník

Dotazník je jednou z nejpoužívanějších metod při sběru dat pro různé typy výzkumů, jelikož jeho předností je možnost získávat požadovaná data s daleko menší námahou a podstatně nižšími náklady. Další výhodou je jednodušší zpracovávání získaných dat, avšak

problémem může být malá návratnost vyplněných dotazníků a kvalita odpovědí z hlediska kvalitativního, časového aj. [12, 13]

Dotazník je charakterizován řadou otázek různého typu (otevřených, uzavřených, polootevřených aj.), které autor vhodně formuluje z hlediska obsahu, počtu a typu. Sestavení a správné vyhodnocení může být značně obtížné v případě zpracování ne odborným řešitelem. Otázky, forma nebo obsah dotazníku mohou být nevhodně zvoleny a mohou dotazovaného demotivovat k dokončení jeho vyplnění. V jiném případě navržené odpovědi nemusí poskytovat dostatečný prostor pro relevantní odpovědi. [12, 13]

Zásady pro tvorbu dotazníku:

- srozumitelnost a jednoduchá formulace
- přehlednost
- vhodná posloupnost otázek
- jazyková a gramatická správnost
- absence cizích slov a složitých souvětí
- přiměřený počet otázek (cca 20 otázek na maximálně 10 minut) [12, 13]

Vhodné je na začátek dotazníku umístit stručný úvod, kde je respondent osloven a požádán o vyplnění. Na konci poděkovat o jeho čas a vyplnění otázek. [12]

Před samotným rozesláním dotazníků by měl proběhnout tzv. *pretest*, kdy autor dotazník vyzkouší sám na sobě a později na malém počtu zkušebních respondentů.

1.2.3 SWOT analýza

SWOT analýza – jejíž název je složen ze zkratk anglických slov *Strengths*, *Weaknesses*, *Opportunities*, *Threats*, v překladu *silné stránky (S)* a *slabé stránky (W)*, které vychází z vnitřních faktorů, dále *příležitosti (O)* a *hrozby (T)* vycházející z vnějších faktorů zkoumaného prostředí – je velice účelný a jednoduchý nástroj pro zjištění skutečného stavu a potřeby nutných změn pro proměnu slabých stránek (W) na silné stránky (S) a k vyloučení rizik zkoumaného prostředí. [14]

Tato analýza představuje komplexní metodu kvalitativního vyhodnocení veškerých významných faktorů zkoumaného prostředí a setkáme se s ní prakticky ve všech významných strategických dokumentech. [14]

Analýza je založená na důkladném rozboru:

- *vnitřního prostředí* neboli aktuálního stavu zkoumaného prostředí, kde jsou klasifikovány silné a slabé stránky (v cestovním ruchu se jedná především o polohu, image, dopravní dostupnost, kulturní a historické památky, životní prostředí, ubytovací kapacitu, dostupnost výjimečných přírodních či jiných památek v regionu aj.),

- *vnějšího prostředí* neboli aktuální situace okolí zkoumaného prostředí, která je posuzována z hlediska příležitostí a hrozeb (např. propagace, možnost čerpání dotací, možnosti spolupráce, kvalita rozvojových dokumentů, nové destinace cestovního ruchu aj.). [15]

Pro lepší přehlednost se SWOT analýza sestavuje ve formě matice, příklad je uveden na následujícím obrázku. [15]

Obrázek č. 1 – SWOT analýza, zdroj [16]

V rámci SWOT analýzy je vhodné hledat vzájemnou součinnost mezi silnými a slabými stránkami, příležitostmi a silnými stránkami apod. Tato součinnost může být použita pro stanovení strategie a rozvoje zkoumaného prostředí. [15]

Z hlediska cestovního ruchu je SWOT analýza nutným krokem k určení současné pozice cestovního ruchu v destinaci, přičemž pro určení silných a slabých stránek je potřebné znát skladbu nabídky cestovního ruchu v destinaci. Příležitosti a hrozby nabídky destinace cestovního ruchu dávají odpověď na otázku, co ovlivňuje úspěšnost nabídky destinace a v jaké směru. [4]

1.2.4 Rozhovor

V diplomové práci by se mělo hovořit spíše o výzkumném rozhovoru, kdy nejde o pouhé získávání informací od tazatelů, ale o společnou smysluplnou komunikaci. Velice důležité je při přípravě vybrat způsob zaznamenávání rozhovoru, kdy se nejčastěji využívá zázna-

mová technika (audio, video), popřípadě písemný záznam. Dalším důležitým krokem je stanovení cílů, tj. na jaké otázky má daný rozhovor přinést odpovědi. [13, 17]

Podle stylu řízení lze rozhovor rozdělit na tři typy:

- *strukturovaný*, kde samotný již název napovídá, že se jedná o rozhovor s předem stanovenou strukturou. Tazatel má tak předem připravené znění otázek a jejich přesnou návaznost. Během rozhovoru nemá prostor pro improvizaci, je mu „povoleno“ pouze objasnění pojmů či podání vysvětlení v případě, že respondent něčemu neporozumí. Tento typ je vhodný využít při nutnosti získání informací od velkého počtu respondentů,
- *nestrukturovaný* je jeho pravým opakem, z čehož vyplývá, že průběh rozhovoru, znění a pořadí otázek je čistě na uvážení tazatele. I tento typ rozhovoru však vyžaduje důkladnou přípravu. Nestrukturovaný rozhovor je díky vyšší volnosti daleko pružnější a otevřenější. Umožňuje hlubší porozumění problému a je vhodnější pro sběr dat od malého počtu respondentů,
- *polostrukturovaný* je kombinací obou výše uvedených typů. Výsledkem přípravy je osnova rozhovoru (otázky a jejich pořadí), kterou je možno v průběhu rozhovoru upravit. [13]

Podle počtu dotazovaných osob lze rozhovor rozdělit do dvou skupin:

- *skupinový*, kdy je cílem rozhovoru získat názory a stanoviska celé skupiny respondentů,
- *individuální*, kde jde především o navázání bližšího kontaktu s respondentem. [18]

Pro hladký průběh a důvěryhodný rozhovor je kladen důraz na navázání kontaktu, kdy je důležité vyvolat důvěru, aby tazatel získal od respondenta souhlas k rozhovoru a k použití získaných informací. Velmi vhodné je respondenta informovat o počtu otázek a předpokládané době trvání rozhovoru. Výhodou rozhovoru oproti dotazníku je jeho pružnost a možnost důkladnějšího poznání dané problematiky. K nevýhodám se naopak řadí vysoké nároky na zdroje a absence anonymity. [13]

1.2.5 Pozorování

Pozorováním se rozumí systematické sledování činností pozorovatelných jevů, které vychází ze zkušeností a postřehů pozorovatelů. U pozorování jako u všech výše uvedených metod je důležitá přípravná fáze (vytyčení cílů, vytvoření plánu, výběr záznamového zaří-

zení apod.). Dále pozorování pokračuje do fáze identifikace pozorovaného jevu, zaznamenání, rozboru a finální interpretace zjištěných výsledků.

Z hlediska nutnosti důkladné přípravy a odbornosti může být pozorování chápáno jako ne příliš vhodná metoda práce, avšak je základním postupem pro veškerý výzkum, který by měl začínat právě jím. [18]

2 REŠERŠE ODBORNÉ LITERATURY

Cestovní ruch je jedním nejdynamičtěji se rozvíjejícím odvětvím, jak světové, tak domácí ekonomiky. Podílí se významnou měrou na tvorbě *hrubého domácího produktu* (dále jen *HDP*), vytváří nová pracovní místa a tím i zvyšuje vzdělanostní úroveň obyvatelstva a příjmy domácností, vytváří devizové rezervy státu a záchranu kulturních a historických památek. Na druhou stranu sebou cestovní ruch přináší možný negativní vliv na přírodní prostředí, infrastrukturu, ekonomiku, sociálně-kulturní prostředí, zatížení destinace, sezónnost apod. uvádí např. KIRÁLOVÁ (2003) a JAKUBÍKOVÁ (2009). TITTELBACHOVÁ (2008) spatřuje cestovní ruch jako stále významnější faktor regionální rozvoje. Z tohoto pohledu se jedná o oblast ekonomiky, která je orientována na místo (region) svého vzniku, tj. na destinaci cestovního ruchu a tím je podporována stabilita místních a regionálních ekonomik. Dále nahlíží na cestovní ruch „z druhé strany“, tzn. ne z hlediska příslušné země, ale jako na cesty do zahraničí, ale o tom až jindy.

WOKOUN (2007) tvrdí, že Česká republika má předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu v důsledku množství historického, kulturního, přírodního, sportovního a lázeňského vyžití. Mezi další méně známé uplatnění v cestovním ruchu v České republice spatřuje v nabídce nových produktů jako městský a kongresový cestovní ruch a ve venkovské turistice. VYSTOUPIL (2010) předpokládá další rozmach tohoto typu cestovního ruchu s možnými negativními důsledky především v chráněných krajinných oblastech, v nichž leží většina turisticky atraktivních středisek, a to v důsledku investorských tlaků.

Cestovní ruch se v České republice přirozeně vyvíjel, tak jako v ostatních státech. Podrobně se této problematice věnuje např. VYSTOUPIL (2010), který uvádí, že nejzásadnější změna pro cestovní ruch České republiky přichází v kladném slova smyslu zcela zásadně s otevřením hranic, demokracií a tím spojenou privatizací po roce 1989, kdy byly postupně zpět podnikatelským subjektům navraceny zařízení základní cestovní infrastruktury. Nejprve však byly tyto změny doprovázeny prudkým poklesem domácího a stagnací příjezdového cestovního ruchu. Až po roce 1993 bylo pozorováno první oživení, které se naplno projevilo v druhé polovině devadesátých let.

VYSTOUPIL (2010) se dále zabývá otázkou řízení a organizace rozvoje cestovního ruchu, které je v současné době v České republice realizováno buď na centrální, krajské nebo lokální úrovni a je uplatňováno pomocí státní a krajské politiky, jejich koncepcemi, programy rozvoje cestovního ruchu, alokací omezených finančních prostředků, organizací a čin-

ností turistických regionů a oblastí, znovuzakládáním turistických spolků, novou rolí měst a obcí, moderní výukou a v současné době významnou podporou rozvoje cestovního ruchu z fondů *Evropské Unie* (dále jen *EU*). V tomto směru VYSTOUPIL (2010) shledává velice zásadní v posledních třech letech výstavbu jak ubytovací, tak rekreačně-sportovní infrastruktury právě ze strukturálních fondů *EU* a poukazuje na současnou situaci České republiky, kdy zhruba polovina veškeré lůžkové kapacity připadá na městsko-kulturně poznávací cestovní ruch. O další pozice se dělí střediska pro letní, horskou a lázeňskou rekreaci, z čehož nejvíce je hotelů, dále chat, turistických ubytoven a také ubytování v soukromí. Např. FIALOVÁ (2006) a WOKOUN (2007) se zabývají rostoucí životní úrovní, která jde ruku v ruce čím dál tím vyšší požadavky na kvalitu poskytovaných služeb, doprovodných služeb, turistickou infrastrukturu, turistické produkty, profesní vzdělávání a především nutnost propagace destinací. Přičemž jako nejučinnější uvádí propagaci lokalit se společnými vlastnostmi. Důležité je zaměřit se na kvalitní informace, které turisté získají jednak před plánováním cesty, tak na informace dostupné na místě. Pro dnešní dobu se jeví, jako nejvhodnější forma poskytování informací tvorba webových stránek s odkazy na stránky kvalitních hotelů a restaurací, sportovních areálů a dalších aktivit významných v konkrétní destinaci.

FIALOVÁ (2006) se dokonce domnívá, že pro mnohé lokality je jednou z nejvýznamnějších kladných změn jejich vyhlášení památkami UNESCO.

VYSTOUPIL (2010) poukazuje na negativní jednodenní návštěvnost v ČR, která bohužel vytváří největší objem cest dosahující až k 57 %. Např. FIALOVÁ (2006) a TOMÍŠKOVÁ (2009) řeší problematiku udržení turistů v destinaci. Toho lze docílit pečlivou organizací nabízených zájezdů, které by měly zahrnovat různé typy aktivit zaměřené na výchovu, vzdělání, zábavu, sport a dobrodružství. Na místě jsou např. několikadenní zvýhodněné vstupenky a další. VYSTOUPIL (2010) ve své studii označuje za nejpočetnější skupinu návštěvníků zahraniční turisty, u nichž také převažuje jednodenní návštěvnost, ale v daleko menší míře než u domácích turistů, s tvrzením, že zahraniční návštěvnost má podobný trend jako ta domácí. Z hlediska finančního je pro celkové zdroje cestovního ruchu nejcenější zahraniční turista, který je více než čtyřnásobně přínosnější než ten domácí. Podle WOKOUNA (2007) i VYSTOUPILA (2007) nejčastějším zahraničním turistou je obyvatel *EU* navštěvující Prahu s průměrnou délkou pobytu 4,1 dne a útratou 107 amerických dolarů na den (údaje z roku 2004).

TOMÍŠKOVÁ (2009) tvrdí, že z hlediska udržitelnosti rozvoje cestovního ruchu je nezbytné, aby byly jeho výhody a cena v rovnováze. Výhody spatřuje především v nárůstu příjmů města, vzniku pracovních míst a ve snaze o vzhled města. Cenou za příliv turistů jsou zvýšené investice, provozní náklady a přelidněnost některých míst. Zásadní tendencí by měla být snaha o zvýšení počtu návštěvníků, kteří v místě pobývají několik dní, což je otázka nezbytného managementu cestovního ruchu usměrňující příliv turistů.

VYSTOUPIL (2007) dokonce navrhl novou rajonizaci cestovního ruchu ČR v rámci projektu Ministerstva pro místní rozvoj ČR. Tato publikace by měla přispět k podpoře hlavních cílů regionální politiky v rámci cestovního ruchu. Za základní areály nové rajonizace ČR považuje horskou krajinu, velkoplošné pískovcové skladní útvary, urbanizované prostory a venkovská krajina. Městský, lázeňský, veletržní a kongresový cestovní ruch, zimní rekreace, letní rekreace, venkovský cestovní ruch a vinařská turistika jsou hlavními druhy cestovního ruchu v ČR. Podle těchto areálů pojmenoval funkční typy středisek cestovního ruchu.

Důležité je zmínit pro Českou republiku typické „druhé bydlení“, který má veliký význam pro domácí cestovní ruch. FIALOVÁ, VÁGNER (2005) uvádí, že druhé bydlení je rozsáhlé nejen v zázemí aglomerací, ale i v periferních a pohraničních oblastech. Přináší sebou jak pozitiva, a to především u chalupaření – stabilitu sídelní soustavy, tak i negativa, a to hlavně u chataření, kde není přirozený tradiční vztah osídlení a krajiny, což často narušuje vzhled krajiny. Odborná literatura uvádí, že zhruba 13 % rodin vlastní chatu nebo chalupu a 5 % rodin vlastní tzv. zahradní domky. V posledních letech však zhruba 20 % těchto objektů přešlo z pouhé rekreační funkce na sezónní či trvalé bydlení.

Pro regionální rozvoj krajů, a to nejen v oblasti cestovního ruchu, jsou velice významné strategické a programové dokumenty, ve kterých jsou vytyčeny jednotlivé cíle a kroky regionální politiky. SYNKOVÁ (2009) definuje tyto dokumenty jako soustavu strategických a programových dokumentů, které jsou vypracovávány jednak na státní úrovni, jednak na úrovni krajů, měst a obcí. Vedle nich existují programové dokumenty pro využití zdrojů ze strukturálních fondů EU, které jsou zpracovány buď tematicky nebo na úrovni regionů soudržnosti (dále jen *NUTS II*). Všechny zmíněné dokumenty jsou vzájemně provázány a koordinovány. Na národní úrovni je koncepčním dokumentem *Strategie regionálního rozvoje České republiky* (dále jen *SRR ČR*), ve kterém jsou vyměřeny hlavní cíle a priority regionální politiky ČR. Mezi základní programové dokumenty krajů patří *strategie rozvoje*

kraje a program rozvoje kraje, které jsou platné pro období 2007-2013 a musejí vycházet z výše uvedeného SRR ČR. Hlavními programovými dokumenty regionů soudržnosti jsou *regionální operační programy (ROP)* a *strategické plány mikroregionů* SYNKOVÁ (2009).

3 PRINCIP PROGRAMOVÁNÍ

Princip programování je základní zásadou při uplatňování regionální politiky neboli politiky *hospodářské a sociální soudržnosti* (dále *HSS*). Na základě této zásady je podpora realizována za pomoci koncepčních projektů uskutečňujících stanovené cíle programových dokumentů. Výsledkem programování je tak propojený programový celek realizovaný v delším časovém období zaměřený na dosažení vymezených rozvojových prioritních cílů. V následující tabulce jsou uvedeny základní principy uplatňované politikou *HSS* s jejich stručnou definicí: [19]

Tabulka č. 1 – Principy *HSS*, zdroj [19, 20]

Princip	Definice
Adicionality (doplňkovosti)	Pro princip adicionality je zásadní, aby finanční zdroje <i>EU</i> nenahrazovaly finanční prostředky členských zemí, ale pouze je doplňovaly. Mezi <i>EU</i> a členskou zemí existuje dohoda o celkové výši finančních výdajů, které je členská země v daném období povinna dodržovat. Tyto výdaje na spolufinancování členského státu z domácích zdrojů by měli minimálně v takové výši, jaké byly průměrné roční výdaje v minulých obdobích.
Koncentrace	V zásadě jedná o koncentraci úsilí pro co nejefektivnější využití finančních prostředků z fondů <i>EU</i> k uskutečnění stanovených cílů. Důležité je, aby tyto definované cíle nebyly rozděleny na řadu menších, méně významných akcí. Usiluje především o řešení projektů přinášejících největší prospěch, a to zejména v nejproblémovějších regionech.
Partnerství	Princip partnerství se vyznačuje úzkou spoluprací členského státu (jejími orgány) a <i>Evropskou komisí</i> (dále jen <i>Komise</i>) ve všech fázích příprav a realizace podpůrných programů. Na samotném rozdělení prostředků se podílejí konkrétní příjemci, tj. regiony, města, obce i soukromé objekty, pro něž jsou prostředky určeny.
Programování	V současné době princip programování zahrnuje i monitorování a hodnocení (dříve samostatný princip), které vystihuje sledování vykonávaných činností při realizaci programů (průběžné hodnocení) a vyhodnocování získaných informací s výchozím plánem (následné hodnocení). Více viz výše.

Dnešní literatura programování dělí na dvě úrovně – dle úhlu pohledu na:

- *Praktický pohled*, který definující programování jako zpracovávání plánovacího strategického či programového dokumentu, jinak řečeno, jedná se o tzv. písemnou formu přímých nástrojů centrálního, krajského a obecního managementu se závazným charakterem. [22]
- *Systémový a metodický pohled v souvislosti s regionálním řízením* definující programování jako organizační, rozhodovací a finanční procesy, na jejich základě vzniká samostatný programový dokument s definovanými strategickými cíly, prioritami, způsobem realizace a financování. V posledních letech je programování na regionální úrovni stále více aktuální, jelikož kompenzuje předešlý projektově orientovaný přístup a je nezbytnou součástí veškerého strategického řízení, avšak bohužel ani v současné době není k dispozici vhodná teoretická ani metodologická podpora. [8, 19]

V ČR bylo programování formou programových dokumentů zahájeno v roce 1999 společně s přípravami ČR na vstup do EU (obzvláště byla nutná příprava regionů a resortů na pomoc z fondů EU). V této době vyvstala nutnost vytvořit SRR ČR a podle něho vypracovat **Strategie a Programy rozvoje krajů**, což je pro tuto diplomovou práci velmi důležité. V této době však nebyly v ČR samosprávné kraje definovány (stejně tak jako odpovídající normativní rámec pro zpracovávání těchto dokumentů), a proto byly Strategie a Programy rozvoje krajů vypracovány v ČR dříve než byly samostatné kraje zřízeny¹. Postupem času se potvrdila správnost tohoto rozhodnutí tím, že kraje ČR se plynule napojily na fondy EU a dále tím, že většina krajů přijala Strategie rozvoje krajů za základ svého dlouhodobého rozvoje a všechny kraje převzaly Programy rozvoje krajů za tzv. „startovací dokument“ své střednědobé rozvojové orientace. Tvorbu těchto programových dokumentů zajistily jednotlivé krajské koordinační skupiny určené Ministerstvem pro místní rozvoj ČR. [22]

---

¹ Od 1. ledna 2000 bylo pro ČR nově zřízeno celkem 14 vyšších územně správních celků - krajů.

Princip programování je v regionálním rozvoji ČR uplatňován ve dvou rovinách řízení:

3.1 Programování v rámci národního řízení České republiky

Programování regionálního rozvoje v rámci národního řízení je v ČR stanoveno zákonem č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje, na jehož základě Ministerstvo pro místní rozvoj vytváří dlouhodobý strategický dokument *SRR ČR*, který podléhá schválení vlády ČR a jejímž obsahem jsou dlouhodobé cíle regionálního rozvoje ČR včetně vymezení způsobu dosažení těchto cílů pro ostatní instituce. [22]

V rámci *SRR ČR* (nejde tedy o samostatný dokument) je zpravidla vytvářen střednědobý *Státní program regionálního rozvoje* (dále jen *SPRR*), jenž je orientován na postižené regiony ČR (strukturálně či jinak postižené a hospodářsky slabé regiony). Samotnou realizaci opatření *SPRR* zajišťují ústřední správní úřady a kraje za finanční podpory programu. Aktuální *SPRR* je možné pozměnit, ovšem pouze v případě výrazného zhoršení sociálně ekonomických podmínek v určitém regionu ČR na základě vládou schváleným návrhem ministra pro místní rozvoj. [22]

Regionální rozvoj v kompetenci krajů je realizován pomocí **Programů rozvoje kraje** schvalovaných v samostatné působnosti orgánů kraje a obsahující následující tři kapitoly:

- 1) sociálně ekonomickou analýzu, SWOT analýzu jednotlivých částí a určení hlavních směrů rozvoje kraje,
- 2) definice regionů a oblastí, které je třeba podporovat pro rovnoměrný rozvoj kraje, společně s navrhovanými opatřeními,
- 3) priority a úkoly pro rozvoj občanské vybavenosti, infrastruktury, životního prostředí, sociální politiky, vzdělávání aj. v samostatné působnosti krajů. [22]

Pro efektivní podporu rozvoje kraje by programy měly být zaměřeny zejména na následující oblasti:

- rozvoj podnikání pro vznik nových nebo udržení ohrožených pracovních pozic včetně hospodářského a sociálního rozvoje kraje,
- rozvoj lidského kapitálu včetně dalších opatření na trhu práce,
- podpora výzkumu a vývoje společně implementací nových technologií a inovací,
- podpora cestovního ruchu kraje,

- zabezpečení potřebné infrastruktury regionu včetně dopravní obslužnosti,
- podpora kulturních a volno-časových aktivit včetně zajištění zařízení pro tyto aktivity a rozvoj občanské vybavenosti,
- zajištění kvalitní sociální péče a pomoci,
- zajištění poskytování kvalitních zdravotnických služeb,
- ochrana životního prostředí včetně opatření pro udržení kulturní krajiny,
- tvorba a realizace programů pro rozvoj kraje,
- pozemkové úpravy aj. [22]

3.2 Programování strukturální pomoci EU České republice

Programování strukturální pomoci v rámci EU je v současnosti velice aktuální a důležité.

V aktuálním čtvrtém programovém období 2007 – 2013 aneb v období „zaměření se na růst a pracovní místa“ došlo k poslednímu rozšíření EU o Bulharsko a Rumunsko na současných 27 členských států, díky němuž se výrazně prohloubily hospodářské a sociální rozdíly EU. Pro toto období je typické zaměření finanční pomoci nejchudším členským státům a regionům, tak aby byl podpořen jejich hospodářský růst, růst pracovních míst a inovací. Čtvrté programové období přineslo významné zjednodušení cílů politiky HSS na celkem tři cíle². [21]

Současný princip programování je nově založen na tzv. nové unijní strategické úrovni plánování v podobě *Strategického rámce společenství* (dále jen CSG), který určuje klíčové

---

² Cíl *Konvergence*, který vychází z Cíle 1 předchozího období a je zaměřen na konvergenci neboli sblížení nejméně rozvinutých členských států a regionů, jejichž HDP na obyvatele není vyšší než 75 % průměru EU v období 2000-2002,

Cíl *Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost* navazuje a sjednocuje Cíle 2 a 3 předchozího období a je zaměřen posílení konkurenceschopnosti a přitažlivosti a zároveň na zvýšení zaměstnanosti všech regionů EU,

Cíl *Evropská územní spolupráce* vychází z iniciativy Interreg předchozího období a je zaměřen na podporu přeshraniční, nadnárodní a mezinárodní spolupráce. [21]

oblasti pomoci politiky *HSS*. Z tohoto důvodu byly tvořeny strategické dokumenty na národní úrovni s cílem sjednotit národní a unijní priority a zdokonalit monitoring pro vyšší efektivitu politiky *HSS*, v jehož rámci byl zachován systém rezerv pro nejúspěšnější programy. [9]

Základem pro tvorbu aktuálních *operačních programů* (dále jen *OP*) je tzv. *Národní strategický referenční rámec* (dále jen *NSRF*), který kompenzuje předchozí *Rámce podpory Společenství* a *Jednotný programový dokument* a je nutný pro získání finančních pomoci v rámci cílů Konvergence a Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. *NSRF* musí zpravidla obsahovat rozvojovou strategii, seznam *OP* včetně oznámení o rozdělení finanční pomoci k jednotlivým *OP* a dále formu koordinace jednotlivých finančních mechanismů *EU* včetně finančních nástrojů rozvoje venkova. [9]

Součástí jednotlivých *OP* je kvantifikace cílů. Každý *OP* musí odpovídat pravidlům jak *CSG*, tak *NSRF* a schválen *Komisí*, ovšem způsob realizace je ponechán na rozhodnutí samotných členských států. Nově bylo zakotveno pravidlo jednoho fondu, na jehož základě je každý *OP* podporován pouze z jednoho strukturálního fondu³. [9]

Pro aktuální programové období byl snížen počet finančních nástrojů pro politiku *HSS* na tři, tj. dva strukturální fondy (Evropského fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu), které jsou i nadále ve vzájemné spolupráci s fondem soudržnosti. Strukturální fond předchozího období *Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond* a *iniciativu Leader +* v současnosti kompenzuje nový *Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova*. Strukturální fond *Finanční nástroj na podporu rybolovu* je nahrazen *Evropským fondem pro rybářství*. Oba tyto nové fondy, jejichž základní principy jsou obdobné jako u strukturálních fondů, již nejsou součástí politiky *HSS* a mají vlastní právní základ. [9, 21]

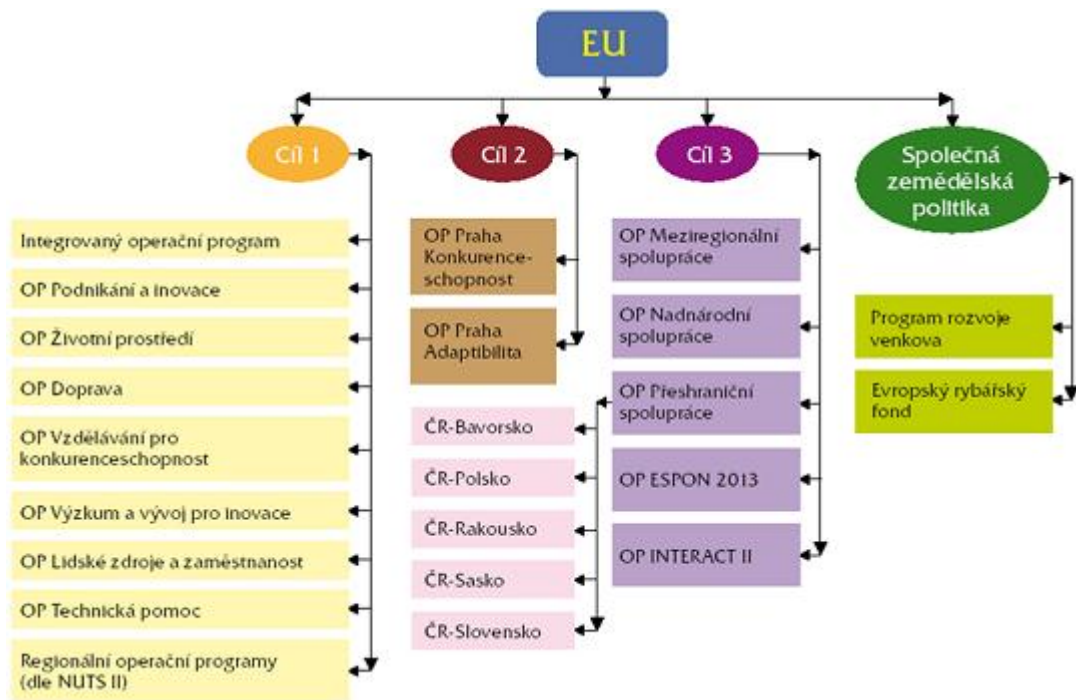
---

³ Pravidlo jednoho fondu se nevztahuje na infrastrukturní a environmentální programy, které jsou podporovány, jak z Evropského fondu pro regionální rozvoj, tak z fondu soudržnosti. [9]

Programové období 2007-2013 v číslech:

- rozpočet strukturálních fondů a Fondu soudržnosti ve výši 347 miliard EUR (cca 35,7 % rozpočtu EU a 0,38 % celkového HDP EU), z něhož 81,5 % bylo čerpáno v rámci cíle Konvergence,
- hlavní příjemci podpory: Polsko (19,4 %), Španělsko (10,1 %), Itálie (8,3 %), Česká republika (7,7 %), Německo (7,6 %), Maďarsko (7,3 %), Portugalsko (6,2 %) a Řecko (5,9 %). [21]

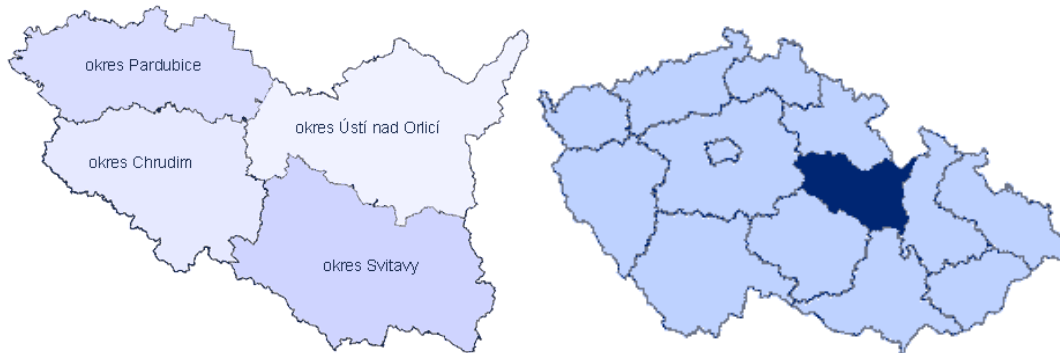
Na následujícím obrázku jsou pro lepší přehlednost uvedeny aktuální programy podpory ČR z fondů EU.

Obrázek č. 2 – Programy podpory ČR z fondů EU, zdroj [23]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ANALÝZA PARDUBICKÉHO KRAJE

Obrázek č. 3 – Mapa a vymezení Pardubického kraje, zdroj [26]

Pardubický kraj je situován ve *východních Čechách* a je složen ze čtyř okresů, viz obrázek č. 3, konkrétně *okres Pardubice*, *Chrudim*, *Svitavy* a *Ústí nad Orlicí*. Kraj je dále rozdělen do 451 obcí, z nichž 15 má status obce s rozšířenou působností. Administrativní členění kraje je znázorněno na obrázku č. 4. Poloha je dále určena pěti sousedními kraji, jedná se o kraj Královehradecký, Středočeský, Vysočina, Jihomoravský a Olomoucký, přičemž severovýchodní část Pardubického kraje sousedí s Polskem. Rozloha kraje představuje 4 519 km², což je necelých 6 % rozlohy ČR a řadí se tak mezi pět nejmenších krajů ČR a společně s Královehradeckým a Libereckým krajem vytváří *NUTS II Severovýchod*. Pardubický kraj je velice různorodý svými přírodními podmínkami, osídlením, ale také zemědělskou a průmyslovou výrobou. Všechny tyto charakteristiky významně ovlivňují kvalitu životního prostředí. [27]

Obrázek č. 4 – Administrativní členění Pardubického kraje, zdroj [27]

Fyzicko-geografický pohled potvrzuje rozmanitost Pardubického kraje, kde severní a jižní část kraje lze charakterizovat vrchovinnými oblastmi. Na severu se nachází jih *Orlických hor*, západ *Hrubého Jeseníku* a pohoří *Králického Sněžníku*, kde se rozprostírá nejvyšší místo Pardubického kraje (1 424 m n.m.). Na jihu kraje jsou *Žďárské vrchy* a *Železné hory* (všechny tyto oblasti – kromě Jeseníku – patří mezi chráněné krajinné oblasti). Naopak střední a západní území kraje tvoří úrodná *Polabská nížina*. Nejnižší bod se rozkládá u *Kojic* na hladině řeky Labe (201 m n. m.). [27]

Nejčistší a nejméně poškozené **přírodní oblasti** se rozléhají v podhůří a ve vrchovinách severní a střední části okresu *Ústí nad Orlicí* a jižní části *okresů Svitavy* a *Chrudim*. Naopak špatná kvalita životního prostředí je charakteristická pro průmyslová a osídlená území s dopravními uzly (zejména Pardubice a okolí z důvodu vysoké koncentrace energetického a chemického průmyslu), dále pro intenzivně zemědělsky využívaná území s poškozenou biodiverzitou znečištěnou dusičnany. V Pardubickém kraji se nachází celkem 3 chráněné krajinné oblasti – *Orlické hory*, *Žďárské vrchy* a *Železné hory*, 2 přírodní památky – *Semínský přesyp* a *Šejval u Radhoště*, 3 národní rezervace – *Králický Sněžník*, *Bohdanečský ryb-*

ník s rybníkem Matka a Lichnice-Kaňkovo hory, 53 přírodních památek a 39 přírodních rezervací. Bohužel žádný národní park v Pardubickém kraji neleží. [24]

Vodní zdroje jsou v Pardubickém kraji hojně zastoupeny. Labe je nejvýznamnější řekou s přítoky *Chrudimka*, *Loučná*, *Doubrava* a *Orlice* v kraji. *Sečská* a *Pastvinská přehrada*, dále *Pařížov* patří mezi největší a nejvyužívanější rekreační vodní plochy. Další význam mají rybníky, především *Bohdanečský* a *Sopřečský* a dále minerální vody využívané k léčebným účelům v *Lázních Bohdaneč*. [24]

Obyvatelé – statistiky ukazují, že k 31. 12. 2009 žilo v Pardubickém kraji 516 329 obyvatel (4,9 % obyvatel ČR) s hustotou zalidnění 114 obyvatel/km². Oba tyto ukazatele mají rostoucí tendenci. Ve věkové struktuře dochází k poklesu obyvatel v produktivním věku a naopak nárůst v obyvatel jak v předproduktivním, tak v poproduktivním věku. Nejlidnatější je okres Pardubice, poté Ústí nad Orlicí, Svitavy a nejméně obyvatel je v okrese Chrudim. Nejlidnatější sídla jsou města Pardubice, Chrudim a Svitavy. [27]

Ekonomické ukazatele Pardubického kraje za 1. čtvrtletí roku 2011:

- 176 300 zaměstnaných fyzických osob,
- 20 288 korun českých činí průměrná hrubá měsíční mzda (třetí nejnižší v celé ČR),
- 7,71 % nezaměstnanost (šestá nejnižší v ČR; nejvíce registrovaných nezaměstnaných osob bylo ve svitavském okrese),
- HDP ve výši 147 805 milionů korun českých s průměrem 286 517 korun českých na jednoho obyvatele kraje (průměrné HDP činilo 345 601 korun českých na všechny obyvatele ČR), na jehož tvorbě se v kraji nejvýrazněji podílely služby a zpracovatelský průmysl (tyto údaje se vztahují na rok 2009). [27]

V Pardubickém kraji je k dispozici rozsáhlá síť školek a škol (základních, středních, gymnázií a vyšších odborných škol), avšak pouze jedna úroveň vysokoškolského vzdělání na *Univerzitě Pardubice* se sedmi fakultami. Vzdělanost obyvatel Pardubického kraje je na nižší úrovni ve srovnání s celorepublikovým průměrem. [27]

4.1 Charakteristika Pardubického kraje z hlediska cestovního ruchu

Pardubický kraj se nachází v **turistickém regionu Východní Čechy** s celkem pěti *turistickými oblastmi* (dále jen *TO*) – *Pardubicko, Chrudimsko – Hlinecko, Českomoravské Pomezí, Králický Sněžník a Orlické hory a Podorlicko*. [24]

Z hlediska **rekreačního potenciálu**⁴ se Pardubický kraj řadí do „venkovské krajiny s průměrnými přírodními podmínkami pro cestovní ruch a rekreaci“, přičemž nejvíce rekreačně využitelných ploch se nalézá v okrese Ústí nad Orlicí (54 %), Svitavy (47 %), Chrudim (46 %) a Pardubice (39 %). Bohužel tato rekreačně využitelná území jsou v kraji spíše rozptýlena, což potvrzuje následující – nejatraktivnější Sečská přehrada je situována v jižní části *TO Chrudimsko – Hlinecko*, dále velmi atraktivní obce na jihozápadě *TO Českomoravské pomezí* a severu *TO Pardubicko*. Mezi nejméně rekreačně využitelná území lze považovat sever *TO Chrudimsko – Hlinecko*, jih *TO Pardubicko* a západ *TO Českomoravské pomezí*. [24]

Turisticko-rekreační potenciál i turisticko-rekreační zatížení území⁵ je na většině území kraje velmi nízké. Koncentruje se pouze v okolí *Sečské a Pastvinské přehrady*, a poté nerovnoměrně na území *Dolní Moravy a Čenkovic*. [24]

Potenciál cestovního ruchu⁶ Pardubického kraje - jako nejobjektivnější ukazatel je znázorněn na následujícím obrázku č. 5, z něhož je patrná atraktivnost *CR* zejména v okolí okresních a ostatních větších měst a taktéž pro oblasti s vysokým výše uvedeným rekreačním a turisticko rekreačním potenciálem.

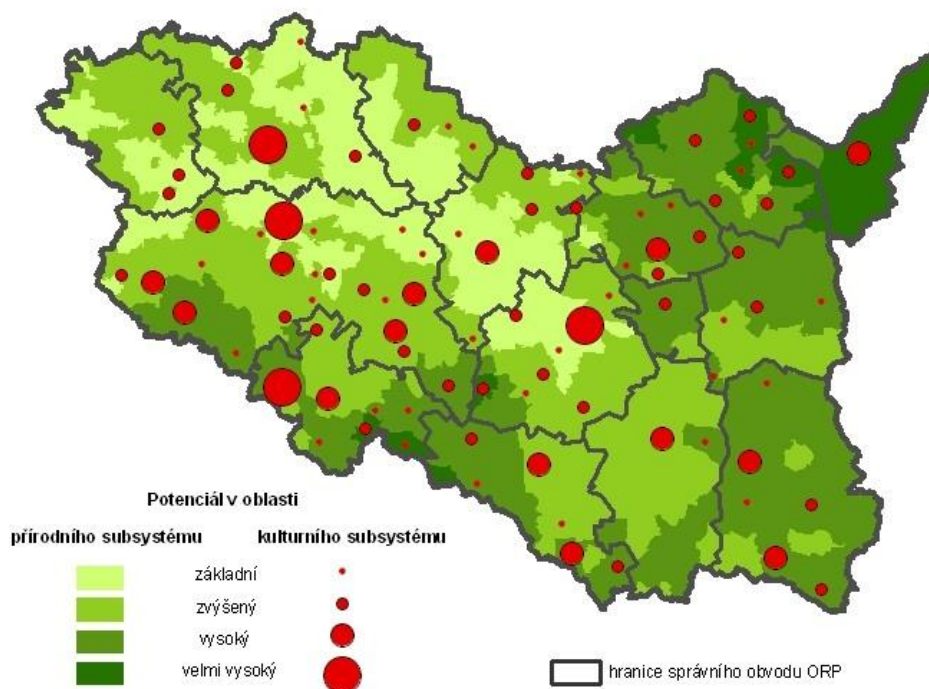
⁴ Za rekreační potenciál území se považují především vodní a lesní plochy, louky, zahrady a sady. Množství těchto ploch poukazuje na atraktivitu území.

⁵ Turisticko-rekreační potenciál vyjadřuje turistickou aktivitu území, jako poměr počtu turistických lůžek na domácí obyvatelstvo. Kdežto turisticko-rekreační zatížení území určuje počet turistických lůžek na km².

⁶ Potenciál cestovního ruchu objektivně hodnotí jednotlivé potenciální možnosti pro úspěšný cestovní ruch, mezi něž spadá především vhodnost krajiny neboli přírodní potenciál, kulturně-historický potenciál, sportovní, společenské a kulturní akce, ekologický potenciál aj.

Potenciál cestovního ruchu v Pardubickém kraji

Zdroj: Ústav územního rozvoje Brno 2001

Obrázek č. 5 – Potenciál cestovního ruchu Pardubického kraje, zdroj [35]

Je vhodné uvést následující **statistiky z podnikání a zaměstnanosti obyvatel v CR** v kraji (k 31. 12. 2008).

Na **podnikání v oblasti pohostinství a hoteliérství** se podílelo 4,6 % ze všech registrovaných ekonomických subjektů kraje a přibližně 0,5 % ve vedlejších činnostech, jako jsou doprava a provozování cestovních agentur a kanceláří aj. Mezi jednotlivými okresy nejsou pozorovány výraznější rozdíly v podnikání. V mezikrajském srovnání dosahuje Pardubický kraj podprůměrných hodnot (konkrétně 5. nejhorší procentuální umístění v oblasti hoteliérství - celorepublikový průměr činí 4,9 % - společně se Zlínským, Olomouckým krajem a krajem Vysočina se dělí o poslední procentuální umístění v oblasti vedlejší činnosti – celorepublikový průměr 0,8 %). Nadprůměrných hodnot dosahuje podnikatelská aktivita CR pouze v okolí Sečské a Pastvinské přehrad. [24]

Zaměstnanost v CR Pardubického kraje dosahuje obdobných podprůměrných hodnot jako podnikání v této oblasti. 3,5% je celorepublikový průměr podílu zaměstnanosti v CR na celkové zaměstnanosti, přičemž Pardubický kraj dosahuje hodnoty 2,9 % (4. nejhorší). [27]

4.2 Nabídka cestovního ruchu Pardubického kraje

Nabídka CR Pardubického kraje je zhodnocena na základě analýzy nabídky následujících oblastí, které mají jednoznačný vliv na její existenci:

- **Gastronomická vybavenost** neboli nabídka restaurací, barů, vináren a kaváren se v Pardubickém kraji výrazně neliší od nabídky v ostatních krajích, jak v negativním, tak pozitivním slova smyslu. V posledních letech rostoucí prezentace gastronomických zařízení na internetu přispívá k jejich vyšší konkurenceschopnosti, taktéž jako k podpoře CR. Nově je zaznamenána pozitivní změna v rozšíření nabídky mezinárodních kuchyní (např. italských, mexických, indických aj.) ve větších městech kraje. Naopak rozvoj speciálně zaměřených gastronomických zařízení (např. dietní, vegetariánské aj.) nebyl v kraji příliš zaznamenán. Regionální i místní pivovary (např. Pardubický pivovar, Měšťanský pivovar v Poličce, Pivovar Rychtář v Hlinsku aj.) podporují CR v kraji především nabídkou samotných exkurzí, nebo exkurzí ve spojení s atraktivními společenskými a kulturními programy, které jsou vhodné pro všechny věkové kategorie. [24]
- **Ubytovací vybavenost** je zjišťována jak prostřednictvím turistických lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních, tak v *objektech individuální rekreace* (dále jen OIR) a je úzce spjata s předchozí podkapitolou, konkrétně s podnikáním v oblasti CR.

V roce 2007 disponoval Pardubický kraj 362 hromadnými ubytovacími zařízeními s 17 984 lůžky, což dělá necelá 4 % veškeré ubytovací kapacity ČR (průměr ČR 5,73%). Kraj dosahuje podprůměrných hodnot jednak z kvantitativního hlediska a jednak z kvalitativního, což dokazuje absence pětihvězdičkových hotelů a výskyt pouze 3 čtyřhvězdičkových hotelů (velmi podprůměrné číslo v porovnání s ostatními kraji ČR). Tři a méně hvězdičkové hotely včetně ostatních ubytovacích zařízení (penziony, ubytovny, kempy aj.) jsou v kraji zastoupeny v podobné hojnosti jako v ostatních krajích ČR, čemuž odpovídá fakt, že ubytování v Pardubickém kraji je jedno z nejnižších z celé ČR. Největší hustota turistických lůžek spadá na oblast Sečské a Pastvinské přehrady (oblasti letní rekreace), Orlické hory a Králický Sněžník (střediska zimních sportů) a města Pardubice, Lázně Bohdaneč a Litomyšl. Orlické hory a

Podorlicko je *TO* s nejvyšší průměrnou lůžkovou kapacitou, za ní následuje *TO* Chrudimsko-Hlinecko, Pardubicko a Českomoravské pomezí. [24]

OIR označované také jako „druhé bydlení“ jsou zastoupeny především v podobě chat (v zázemí měst) a chalup (v horských oblastech). Dříve *OIR* přispívaly zejména k domácímu cestovnímu ruchu, posledních letech se však stává čím dál tím více populární pronájem *OIR* jak domácím (rodiny s dětmi, mladí lidé pro strávení společné dovolené, ale také movitější vrstva), tak zahraničním turistům (zejména Němcům, Polákům a Nizozemcům). V Pardubickém kraji se v roce 2001 nacházelo celkem 12 536 *OIR* (na 7. místě ze všech krajů ČR), přičemž počet *OIR* v kraji má stoupající tendenci. Největší koncentrace *OIR* se nachází v okolí Sečské přehrady, Železných hor, na Poličsku, Hlinecku a v Orlických horách. Další významnou statistikou je fakt, že v okrese Pardubice (s okresem Praha a Brno-město) se nachází nejvíce domácnosti vlastních *OIR*. [24]

- **Dopravní obsluha** Pardubického kraje, jako jeden z mála ukazatelů, se na první pohled zdá být vyhovující především výhodnou dopravní polohou kraje (silniční i železniční dostupnost). Právě dopravní dostupnost a místní doprava jsou zcela zásadní pro realizaci *CR*. Na druhou stranu se dobrá dostupnost může projevit méně vítanou krátkodobou návštěvností. [24]

Silniční doprava – dříve nedostatečnému napojení Pardubického kraje na dálniční síť v listopadu roku 2009 pomohlo zprovoznění stavby rychlostní silnice R35 na úseku Sedlice – Opatovice, což napojilo dálnici D11 na silnici I/37 u Opatovic nad Labem a tím zlepšilo spojení Pardubic na dálnici D11 na Prahu. Bohužel kraj stále čeká na dokončení kompletní rychlostní silnice R35 pro trasu Liberec – Turnov – Hradec Králové – Moravská Třebová – Mohelnice – Olomouc – Lipník nad Bečvou, které výrazně podpoří dostupnost Pardubického kraje a rozvoj cestovního ruchu. [28]

Další dva významné mezinárodní silniční tahy procházející Pardubickým krajem jsou:

Drážďany – Liberec – Svitavy – Brno – Vídeň, (nebo Svitavy – Olomouc – Žilina, či Svitavy – Olomouc – Krakov/Katovice),

Polsko – Hradec Králové – Brno – Vídeň. [24]

Dle statistik k roku 2009 Pardubický kraj disponoval se 3 604 km silnic a dálnic, z nichž 9 km tvořila dálnice, 462 km silnice I. tříd, 912 km silnice II. tříd a 2 221 km silnice III. tříd. Bohužel silniční provoz v kraji se často potýká s vysokým přetížením silnic, jejich špatnou kvalitou a nedostatkem parkovišť a odstavných ploch, což zhoršuje životní prostředí a nemá dobrý vliv na atraktivitu a rozvoj kraje.

Pardubický kraj je velmi dobře situován z hlediska železniční dopravy a disponuje hustou sítí železniční sítě, která sice není využívána v takové míře jako silniční, ale má svůj podstatný význam pro denní dojížděku do škol či práce, dopravu organizovaných skupin (školní a turistické výlety) a v neposlední řadě k šetrnějšímu vlivu na životní prostředí. V roce 2009 se na území Pardubického kraje nacházelo celkem 542 km železničních tratí (hustota se shodovala s celorepublikovým průměrem).

Krajem prochází nadnárodní železniční koridor na trase Drážďany – Praha – Bratislava/Vídeň – Budapešť – Arad. [24]

Zde jsou uvedeny národní železniční koridory procházející Pardubickým krajem:

Děčín – Praha – Pardubice – Česká Třebová – Brno – Břeclav – Lanžhot,

Děčín – Praha – Pardubice – Česká Třebová – Olomouc – Přerov – Břeclav – Přerov,
Cheb/Domažlice – Plzeň – Praha – Pardubice – Česká Třebová – Olomouc – Přerov
– Ostrava – Jablunkov – Návsí. [24]

Pro cestovní ruch kraje jsou výhodné zastávky rychlíků v městech Pardubice, Choceň, Ústí nad Orlicí, Česká Třebová, Svitavy a také četné a rychlé spojení z Pardubic do Prahy a Brna. Důležité jsou taktéž regionální tratě zajišťující spojení do turistických lokalit, které jsou v kraji zastoupeny v relativně dostačujícím množství (část z nich je součástí integrovaného dopravního systému). Cestovní ruch v kraji podporují též jízdy historických vlaků. [24]

Bohužel celá republika včetně Pardubického kraje se potýká se zastaralými tratěmi (především lokálního významu), zastaralou vybaveností vozového parku a nádraží, pomalou přepravou a rušením některých málo využívaných tratí.

Spojení pomocí dálkové autobusové dopravy v Pardubickém kraji není zcela dobré se všemi ostatními kraji ČR (zejména do západních Čech a severní Moravy se doporučuje využití jiného než autobusového spojení). Do ostatních krajů je však doprava

linkovými autobusy bezproblémová a hojně využívaná. Významné jsou též mezinárodní linkové spoje vyjíždějící či tranzitující v Pardubickém kraji (cílové destinace jsou především Slovensko a sousedící Polsko). [24]

Tak jako u železniční přepravy je důležitá místní autobusová doprava, která doplňuje spojení do oblastí s chybějící železniční obsluhou. Problémem jsou však nedostatečná spojení zejména řídce obydlených oblastí a víkendové spoje.

Díky otevření mezinárodního letiště Pardubice pro civilní letový provoz v roce 1995 je v kraji realizována letecká doprava, která zejména v posledních pěti letech zaznamenává veliký rozmach. Část letového provozu tvoří celoroční pravidelné linky s destinacemi Moskva a Petrohrad a další část představují charterové lety tuzemských cestovních kanceláří v letní sezóně s osmi destinacemi - Tunis, Bulharsko, Kréta, Rhodos, Djerba, Turecko a Černá Hora. V kraji se nachází i další letiště, které však na cestovní ruch nemají významnější vliv. [29]

Vodní doprava v kraji nenachází většího významu. Za zmínku stojí pouze výletní loď Arnošt z Pardubic s přístavem na řece Labe v centru Pardubic, která veřejnosti nabízí nejen pravidelné výletní turistické plavby za turistickými cíli podél řeky Labe, ale také řadu společenských akcí pro veřejnost. [30]

Pro podporu cestovního ruchu je v kraji zajištěn sezónní provoz skibusů a cyklobusů do horských a turisticky významných oblastí. Skibusy mají 3 cíle – nejkrásnější přírodní kouty kraje, tj. na Českomoravskou vrchovinu, Orlické hory a Králický Sněžník. Cyklobusy taktéž navštěvují nejvýznamnější přírodní oblasti Železných hor, Českomoravského pomezí a Toulavcovy maštale.

- Součástí CR je bezpochyby **kulturně-historická vybavenost**, do které spadá:
  - kulturně-historické památky mající ze všech uvedených největší vliv na CR. V Pardubickém kraji se nalézá pouze jedna *památk* UNESCO a tou je renesanční zámek Litomyšl z 16. století. Ústřední seznam kulturních památek obsahuje celkem 236 *národních kulturních památek*, z nichž sedm jich je vymezeno v Pardubickém kraji (v porovnání s ostatní kraji podprůměrné číslo). Jedná se o zmiňovaný zámek Litomyšl, dále zámek Slatiňany, hřebčín a zámek Kladruby nad Labem, hrad Kunětická hora, radnice v Poličce, pietní území Ležáky a pietní území Zámeček v Pardubicích.

Historická jádra měst lze rozdělit na tzv. *městské památkové rezervace*, která jsou soustředěna ve městech Pardubice, Litomyšl a Moravská Třebová a na *městské památkové zóny*, které se nacházejí téměř ve všech větších městech kraje.

Mezi neodmyslitelné kulturně historické památky zejména patří:

- Hrady, zámky a muzea – v kraji jsou nejvýznamnější tzv. objekty se zámeckými či hradními expozicemi a prohlídkovými trasami – *hrad Kunětická hora, Litice, Svojanov, Košumberk, zámek v Litomyšli, zámek v Moravské Třebové a rokokový zámek Nové Hrady* a zámky s muzei – *zámek Pardubice, Chrast, Choceň, Lanškroun, Letohrad a Slatiňany* kde nachází jediné hipologické muzeum kraje. Rovněž velmi významné je pro Pardubický kraj typické *Muzeum loutkářských kultur* v Chrudimi,
- největší zájem turistů je v Pardubickém kraji registrován v památce lidové architektury v *Souboru lidových staveb Vysočina*, která se skládá ze skanzenu na Veselém Kopci, z památky lidového stavitelství ve Svobodných Hamrech a z vesnické památkové rezervace – domů řemeslníků v Hlinsku nazývané „Betlém“,
- vojenské památky se v kraji nachází v podobě vojenského československého opevnění z roku 1935 – 1938 v *TO Orlické hory, Králický Sněžník a Podorlicko*. Avšak významnou národní kulturní vojenskou památkou je *Pietní území Ležáky* u města Hlinsko,
- rozhledny se začínali v kraji stavět na začátku minulého století, a proto se jim těší velké pozornosti. Převážná část leží v *TO Orlické hory a Podorlicko*. Nově vybudovaná *rozhledna Bára* v rekreačních lesích Podhůra v Chrudimi je svým komplikovaným vznikem i atypičností velikou turistickou atrakcí, stejně tak jako *Zelená brána* v Pardubicích. [24]
- kulturní zařízení nejsou ve většině případů hlavním cílem turistů, spíše doplňují nabídku cestovního ruchu pro danou oblast (např.: kongresy, divadla, muzea, skanzeny, galerie aj.). V Pardubickém kraji se dá vyzdvihnout především již zmiňovaný skanzen na Veselém kopci a vybavení pro kongresovou turistiku, muzea, galerie a divadla v hojném počtu ve všech větších městech kraje. [24]

- mezi nejvýznamnější kulturní a společenské akce mezinárodního formátu v Pardubickém kraji patří především šachový festival *Czech Open*, *Mezinárodní festival akademických sborů „IFAS“*, *Mezinárodní festival dětských a mládežnických pěveckých sborů*, *koncerty klasické hudby Komorní filharmonie Pardubice a Barocco sempre giovane*, operní festival *Smetanova Litomyšl*, dostihový závod *Velká pardubická Steeplechase*, motocyklový závod *Zlatá přilba města Pardubic* nebo festival *Loutkářská Chrudim*. [24]
- dominantu kraje v oblasti gastronomie zcela jednoznačně představuje *Pardubický perník* vlastní ochrannou známkou *EU*.
- **Sportovně-rekreační vybavenost** je v *CR* velice důležitá pro využití potenciálu krajiny především pro aktivní turistiku a lze ji rozdělit takto:
  - Sportovně-rekreační vybavenost pro zimní sporty – Pardubický kraj se bohužel netěší příliš vhodným přírodním podmínkám pro rozvoj *CR* jak ve sjezdovém, tak v běžeckém lyžování. Nejznámější lyžařské středisko nadregionálního významu se nachází ve *Skiregionu Buková hora* v Orlických horách a skládá ze dvou areálů – *Ski areál Čenkovice* (jejíž součástí je i snowpark) a *Ski Park Červená Voda*. Velmi významné je také rozvíjející se středisko *Ski centrum Sněžník* na Dolní Moravě v *TO Králický Sněžník*. V kraji se též nachází řada zimních areálů regionálního významu, např. Areál *Peklák Česká Třebová* a *Přívrat* v podhůří Orlických hor, *Hlinsko*, *Trhová Kamenice* a *Hlubová* v *TO Chrudimsko-Hlinecko* aj. Všechna tato střediska včetně *TO Českomoravské pomezí* mají vhodné podmínky i pro běžecké lyžování. V posledních letech jsou hojně využívána i v letní období (např. svahové motokáry, terénní koloběžky, horské dráhy, lanové parky aj.) a tento trend se neustále rozvíjí. [24]
  - Sportovně-rekreační vybavenost pro letní aktivity, lze rozdělit na:
    - letní rekreaci u vody – využití jak přírodních, tak umělých vodních ploch. Mezi nejvýznačnější přírodní vodní plochy patří *vodní nádrž Seč* a *Pastviny* (v *ČR* se nachází celkem 15 takto významných vodních ploch nadregionálního významu). Veliké oblibě se taktéž těší zatopené pískovcové lomy lokálního významu, např. *Mělce*, *Hrádek* a rybníky *Hluboký u Holic* a *Dlouhý u Lanškrouna*. Většina těchto vodních ploch je využívána pro řadu vodních

sportů a rybaření. Neméně oblíbená jsou uměle vytvořená koupaliště či aquaparky nacházející se ve všech větších městech kraje. Většina z nich byla v posledních letech rekonstruována, proto odpovídají i vysokým nárokům návštěvníkům.

- vodní turistika pro níž má kraj taktéž příznivé přírodní podmínky. Nejvýraznější sjízdné řeky jsou *Orlice, Chrudimka a Loučná*.
  - cykloturistika – v kraji se nachází poměrně hustá síť cyklostezek. Cyklotrasy národního významu jsou *Labská stezka* (Špindlerův Mlýn – Děčín), *Pražská trasa* (Praha – Brno), *Českomoravská trasa* (Mikulovice – České Budějovice), trasa Hradec Králové – Břeclav a Jesenicko – Orlická magistrála. Nevýhodou je absence regionální okružní cyklotrasy a nenávaznost cyklistických stezek v Pardubickém kraji. Naopak výhodná je nově rozšířená služba úschovny a půjčovny kol Českých drah (i některých soukromých subjektů) s možností vrácení v jiném místě určení a budování nových cyklostezek,
  - pěší turistika je v kraji rovněž zastoupena poměrně hustou sítí značených pěších tras. Nejvýznamnější je stezka *E3* (Dolní Lipka – Králíky – Králícký Sněžník) a trasy pojmenované po osobnostech kraje, např. *Jiráskova cesta* (Broumov – Orlické hory – Litomyšl), *Cesta Dr. J. S. Gutha Jarkovského* (Kostelec nad Orlicí – Potštejn – Žampach – Letohrad – Ústí nad Orlicí) a *Cesta Karla Havlíčka Borovského* (Hlinsko – Chlum). Podstatné jsou taktéž rovnoměrně rozmístěné naučné stezky. [24]
- Vybavení pro adrenalinové sporty je trochu paradoxně situováno zejména zimních areálech. Jedná se zejména o zorbing, horské dráhy, travní lyžování, horské koložky, horolezectví apod. Veliký rozmach je v posledních letech zaznamenán u golfových hřišť, které jsou nejvíce lokalizované kolem města Pardubic.
  - Hipoturistika je pro kraj tak typická. Kůň jedním ze čtyř symbolů uvedených ve znaku Pardubického kraje. Unikátní je *Národní hřebčín Kladruby nad Labem* zaměřený na chov běloušů českého plemene starokladrubských koní, jehož součástí je i *hřebčín Slatiňany* chovající vraníky českého plemene starokladrubských koní. *Dostihovým závodistištěm Pardubice* se pyšní hlavní v město kraje, kde se každoročně

pořádá dostihový fenomén Velká pardubická Steeplechase. V kraji se rozprostírá okolo 600 km značených hipostezek. [34]

- Lázeňství je v kraji zastoupeno pouze v *léčebných lázních Bohdaneč* sloužících k léčbě pohybového ústrojí. Významná je také *Hamzova odborná léčebna* v Luži zaměřená na léčbu pohybových poruch, dále *odborný léčebný ústav Jevičko* zaměřený na léčbu plicních onemocnění a *Albertinum* (odborný léčebný ústav v Žamberku) s širokým zaměřením.
- **Turistická informační centra** – nezbytný nástroj pro zabezpečení CR nabízí v kraji celkem 40 těchto certifikovaných center, avšak pouze v Pardubicích se nachází regionální informační centrum. [24]

V následující tabulce č. 2 jsou k jednotlivým TO Pardubického kraje uvedeny hlavní a vedlejší druhy CR.

Tabulka č. 2: Hlavní a vedlejší CR v jednotlivých TO Pardubického kraje, upraveno dle [24]

Turistická oblast	Hlavní druh CR	Vedlejší druh CR
Pardubicko	Lázeňství, kongresová, městská a nákupní turistika, kultura a památky	Sport, motorismus, golf, dostihy, adrenalinové sporty a vojenská historie
Chrudimsko-Hlinecko	Lidová architektura, pobyty u vody, přírodní zajímavosti, cykloturistika a pěší turistika	Rybolov, golf, zimní sporty, židovské památky a jezdecká turistika
Českomoravské pomezí	Zámek Litomyšl, městská turistika, kultura a pěší turistika	Rybolov, přírodní zajímavosti, sport a relaxace
Králický Sněžník	Zimní sporty, cykloturistika, pěší turistika, poutní místa a vojenská historie	Příroda a krajina
Orlické hory a Podorlicko	Zimní sporty, pobyty u vody, adrenalinové sporty, lidová architektura, ozdravné pobyty, příroda a krajina	Jezdecká turistika, vodní a adrenalinové sporty, rybolov, myslivost, lidová řemesla

4.3 Charakteristika turistů Pardubického kraje

Česká centrála cestovního ruchu - CzechTourism ve spolupráci se společností STEM/MARK provedla v letech 2005 – 2007 marketingový průzkum „Profil návštěvníků v turistických regionech České republiky“, ze kterého vyplývá, že Pardubický kraj navštíví téměř vždy tuzemský turista, který:

- přicestuje autem ze vzdálenosti větší než 100 km,
- zdrží se déle než jeden den (ovšem pouze něco málo přes polovinu všech turistů – ostatní přenocují pouze jednu noc a nepřenocují vůbec; delší návštěvnost /více než 7 dní/ zaznamenávají pouze léčebné lázně Bohdaneč),
- ubytuje na své chatě či u příbuzných (dále preferuje tři a vícehvězdičkový hotel a penziony)
- stravuje se v restauračních zařízeních,
- navštíví kraj z důvodu poznání, relaxace, turistiky, sportu, společenského života či zábavy,
- přicestuje s partnerem či známými,
- pro svoje cestování po kraji kombinuje informační zdroje (propagační letáky, informace turistických center a informace od známých). [31]

Společnost Markent provedla taktéž výzkumné šetření zaměřené na pozitiva a nedostatky Pardubického kraje, které jsou znázorněny v následující tabulce:

Tabulka č. 3: Pozitiva a negativa Pardubického kraje, upraveno dle [24]

Pardubický kraj	
Pozitiva	Negativa
Příroda	Doprava (infrastruktura, hustota)
Kulturní vyžití, architektura a památky	Životní prostředí, nepořádek a špína
Místní obyvatelé	Průmysl, ruch a hluk
Klid a odpočinek	Zaměstnanci v cestovním ruchu
Nabídka služeb a obchodů	Vysoké ceny
Rozvoj	Architektura a výstavba měst

4.4 Organizace cestovního ruchu v Pardubickém kraji

Cestovní ruch v Pardubickém kraji spravují celkem tři typy kompetentních organizací, jimiž jsou:

- Krajský úřad Pardubického kraje – Odbor strategického rozvoje kraje a evropských fondů – Oddělení regionálního rozvoje a cestovního ruchu, který se podílí především na celém procesu (vzniku, přípravě, realizaci a udržitelnosti) strategických programových dokumentů v oblasti cestovního ruchu, a to na krajské, regionální i celostátní úrovni a projektů spolufinancovaných z prostředků *EU*, grantů a individuálních dotací. Spravuje a koordinuje činnosti Destinační společnost Východní Čechy (je jedním ze zakladatelů), pořádá Dny Pardubického kraje apod.,

Obrázek č. 6 – Logo Východních Čech, zdroj [24]

- Destinační společnost Východní Čechy (dále jen *DSVČ*) je zájmové sdružení jedenácti právnických osob, založené v roce 2008 pro realizace aktivit směřujících k rozvoji Pardubického kraje na trhu cestovního ruchu. Hlavní náplní tohoto sdružení jsou veškeré marketingové služby a propagace regionu Východní Čechy pod stejnojmennou značkou ve tvaru „V“ – viz obrázek č. 5. Finance na provoz a realizaci výše uvedených aktivit jsou čerpány z členských příspěvků a dotačních programů – především *ROP NUTS II Severovýchod*⁷,
- Oblastní organizace cestovního ruchu, které jsou lokalizovány v jednotlivých *TO* kraje a jejichž hlavní činností je taktéž oblastní rozvoj cestovního ruchu. V Pardubickém kraji jsou v současné době pouze tři tyto oblastní organizace, a to v *TO* Králický Sněžník, *TO* Orlické hory a Podorlicko a *TO* Českomoravské pomezí. [24]

⁷ *DSVČ* realizuje v současnosti dva nové projekty financované v rámci *ROP NUTS II Severovýchod*:

- Marketingová podpora témat cestovního ruchu v Pardubickém kraji (podpora konkrétních témat a oblastí – viz otázka č. 1)
- Podpora turistického informačního systému v Pardubickém kraji z *ROP* na 24 měsíců, zahájení 2011 (např. multimediální informační kiosky apod.)

4.5 Současné marketingové aktivity Pardubického kraje

Marketingové aktivity a propagace regionu jsou v kompetenci *DSVČ*, která jej v současné době vykonává nebo plánuje vykonávat (po dobu platnosti této Strategie, tj. 2010 – 2015) v podobě:

- propagace Pardubického kraje pod značkou „Východní Čechy“ pod nově vytvořeným logem ve tvaru písmene „V“,
- dopravní hnědobílé informační tabule navigující návštěvníky k turistickým cílům,
- vydávání novin a časopisů s celorepublikovým dosahem propagující cestovní ruch v Pardubickém kraji,
- turistické noviny vydávané ve čtyřech světových jazycích publikované do turistických informačních center a ostatní významných turistických center,
- meetingy turistických informačních center kraje pro zdokonalení spolupráce,
- účast na veletrzích jak tuzemských, tak zahraničních,
- organizace tzv. famtripů a presstripů neboli poznávací cestování pro prosazení nabízených služeb (agentům cestovních kanceláří a novinářům),
- intenzivní propagace kraje pomocí reklamních tabulí s celorepublikovým dosahem, propagačních filmů (aktuálně film „Na východ do ráje“ umístěný na webovém portálu Východních Čech se záměrem distribuce na datovém nosiči do významných turistických center, veletrhů nebo také promítáním v kinech ČR), propagačních materiálů či inzercí v médiích,
- apod. [24]

5 SWOT ANALÝZA

Jak již bylo uvedeno v podkapitole 1.2.3. SWOT analýza je účelný a jednoduchý nástroj na zjištění skutečného stavu a nutných změn pro proměnu slabých stránek na silné stránky a k vyloučení rizik. Následující text se věnuje této problematice právě z důvodu zjištění skutečného stavu cestovního ruchu v Pardubickém kraji a pro účely dalšího využití v této diplomové práci.

5.1 Silné stránky (Strengths)

Mezi klíčové silné stránky cestovního ruchu v Pardubickém kraji patří:

- široká pestrost a rozmanitost přírodních podmínek s řadou příležitostí pro vyžití jak v letním, tak v zimním období,
- široká nabídka kulturně historického vyžití – muzea (v Pardubicích, Litomyšli, Slatiňanech, Soubor lidových staveb Vysočina, muzeum loutek v Chrudimi aj.), památky a architektura (zámky v Litomyšli, Pardubicích, Nových Hradech a hrady Kunětická hora, Svojanov apod.),
- každoročně pořádané kulturní akce mezinárodního významu (Smetanova Litomyšl, Velká pardubická steplechase, Zlatá přilba, Czech open apod.),
- léčené Lázně Bohdaneč s dlouholetou tradicí,
- hustá a rozšiřující se síť cyklostezek (Labská stezka, Pražská trasa, Českomoravská trasa) a tras pro pěší turistiku (Jiráskova cesta apod.)
- provoz cyklobusů v letním období a v zimním období provoz skibusů,
- tradice hipoturistiky (Národní hřebčín v Kladrubech nad Labem a Hřebčín Slatiňany),
- nová organizace *DSVČ* zabezpečující marketingové služby a propagace turistického regionu Východní Čechy,
- hustá síť certifikovaných turistických informačních center,
- výhodná dopravní poloha kraje a dopravní dostupnost do kraje ,
- tradiční Pardubický perník.

5.2 Slabé stránky (Weaknesses)

Mezi klíčové slabé stránky cestovního ruchu v Pardubickém kraji patří:

- špatná kvalita infrastruktury CR,
- vysoká konkurence ostatních krajů ČR,
- vysoký podíl jednodenní návštěvnost kraje,
- špatná spolupráce subjektů působící v cestovním ruchu kraje (např. turistické balíčky apod.),
- významné turistické cíle jsou v kraji rozmístěny v mnoha oblastech – chybí výraznější koncentrace v pouze jedné oblasti,
- mizivá nabídka využitelného potenciálu s celorepublikovým či mezinárodním významem,
- nízká míra podnikání a zaměstnanosti v cestovním ruchu,
- velmi nízká nabídka ubytování pro náročnější klientelu,
- nízká kvalita a nízká pružnost poskytovaných služeb pro stále rostoucí nároky turistů (nedostatečné finance, neochotný či neproškolená obsluha aj.) a špatný stav některých turistických památek (taktéž chybějící finance),
- nízká nabídka atrakcí pro rodiny s dětmi,
- často špatná kvalita vody přírodních koupališť,
- nízká návštěvnost,
- nedostatečné finanční zdroje,
- proměnlivé počasí (deštivá léta, nedostatečná sněhová pokrývka v zimě apod.).

5.3 Hrozby (Threats)

Mezi hlavní hrozby cestovního ruchu v Pardubickém kraji lze zařadit:

- stále rostoucí konkurence ostatních krajů ČR,
- velmi špatná dopravní obslužnost do některých částí kraje,

- zaostávání a úpadek významných turistických lokalit a infrastruktury pro rekreaci (okolí vodních nádrží Seč a Pastviny aj.),
- nízká kvalita poskytovaných služeb, nedostatek financí a odborné péče o památky,
- nevole subjektů působících v cestovním ruchu ke vzájemné spolupráci,
- nízká účinnost marketingových nástrojů a nedostatek kvalifikovaných pracovníků pro úspěšnou realizaci projektů v cestovním ruchu,
- nedostatek financí a neustálé zdražování (staveních prací, energií apod.),
- růst české koruny vůči ostatním měnám zdražuje cizincům tuzemské pobyty,

5.4 Příležitosti (Opportunities)

Mezi hlavní příležitosti cestovního ruchu v Pardubickém kraji lze zařadit:

- zdokonalení dopravní obslužnosti do kraje (dokončení výstavby rychlostní a dálniční sítě) a v kraji (veřejná hromadná doprava, budování či oprava silnic),
- rozvoj nabídek turistických produktů (např. prodloužených víkendů aj.),
- rozvoj přeshraniční spolupráce (očekávaný kladný dopad v příhraniční *TO* Králický Sněžník),
- lepší kvalita vody v některých přírodních koupalištích a vodách v důsledku vyššího důrazu na životní prostředí,
- rostoucí zájem o tuzemskou dovolenou,
- rostoucí využití výjimečné *TO* Králický Sněžník,
- vyšší podíl starší generace (zájem o méně náročné dovolené),
- důraz na kvalitní vzdělávání v oblasti cestovního ruchu,
- využití financí z fondů *EU* a dalších rozvojových programů v rámci národního řízení ČR,
- lepší propagace a marketingová podpora prostřednictvím společnosti *DSVČ*,
- tradice Pardubického perníku.

6 CHARAKTERISTIKA A ANALÝZA STRATEGIE ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V PARDUBICKÉM KRAJI

Obrázek č. 7 –
Logo Pardubického kraje, zdroj [25]

Následující kapitola se věnuje charakteristice a analýze *Strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji*⁸ (dále jen *SRCR PK*).

Tento strategický dokument byl zpracován *Regionální rozvojovou agenturou Pardubického kraje* (dále jen *RRA PK*) pod záštitou *DSVČ* pro časové období 2010 – 2015. Jedná se tedy o střednědobý strategický dokument zpracovaný v rámci projektu „Podpora rozvoje Destinační společnosti Východní Čechy“, který byl spolufinancován z *ROP NUTS II Severovýchod 2007-2013*. [24]

SRCR PK byl vypracován ve dvou částech:

- podrobnější **analytická část** se podrobně zabývá charakteristikou a analýzou cestovního ruchu Pardubického kraje ze všech úhlu pohledu – z analytické části vychází především kapitola číslo 4 této práce. Analytická část *SRCR PK* vychází z Programu rozvoje cestovního ruchu v turistické oblasti Východní Čechy, ze statistických údajů, odborných článků, terénních a marketingových výzkumů a závěrů občanských fór cestovního ruchu. [24]
- **návrhová část**, které se věnuje tato kapitola, se zabývá popisem priorit a opatření cestovního ruchu Pardubického kraje.

---

⁸ Pro Pardubický kraj existuje dokument „Program rozvoje cestovního ruchu v turistické oblasti Východní Čechy“, který je ovšem interním materiálem a je poněkud zastaralý (vznikl v roce 2003). Podle pracovníků Destinační společnosti Východní Čechy není příliš vhodný pro současnou analýzu. Na základě tohoto dokumentu vznikla Destinační společnost Východní Čechy a aktuální strategický dokument „Strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji“ pro období 2010-2015, která navazuje na zmiňovaný „Program rozvoje cestovního ruchu v turistické oblasti Východní Čechy“ a byla mi doporučena pro zpracování této diplomové práce.

6.1 Charakteristika cílů Strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji

SRCR PK stanovuje tyto hlavní cíle a priority:

- **Globální cíle** jsou určeny ve dvou rovinách:
  - . zvýšení podílu cestovního ruchu na celkové ekonomické aktivitě kraje za podmínky udržitelného rozvoje kraje,
  - . zdokonalení poskytovaných služeb a infrastruktury a tím i zvýšení konkurenceschopnosti kraje v cestovním ruchu. [25]
- **Strategické cíle** jsou určeny následovně:
  - . především zvýšení návštěvnosti kraje,
  - . prodloužení délky pobytu turistů v kraji,
  - . zvýšit přitažlivost kraje z hlediska cestovního ruchu pomocí zdokonalení poskytovaných služeb a infrastruktury,
  - . zajistit kvalitní vzdělanost a kvalifikaci pracovníků, dále také spolupráci mezi jednotlivými subjekty působícími v cestovním ruchu kraje,
  - . zajistit kvalitní informační systém s návazností na marketingové nástroje určené k rozvoji cestovního ruchu kraje. [25]
- **Obsahové cíle** jsou zaměřeny na konkrétní turistické cíle, především na využití následujících oblastí:

Kulturní potenciál - renesanční zámek Litomyšl (jediná památka UNESCO v kraji),

- Soubor lidových staveb Vysočina a s ní spojené tradiční kulturní akce (jarmarky, masopust, dožínky aj.),

- městské a vesnické památkové rezervace (např. Pardubice, Litomyšl aj. a Betlém Hlinsko aj.),

- národní kulturní památky (např. Národní hřebčín Kladruby nad Labem, hrad Kunětická hora aj.),

- hrady a zámky (např. zámek Slatiňany, hrad Svojanov aj.),

- technické, židovské, vojenské, církevní a kulturní památky,
- kulturní akce. [25]

- Aktivní turistika**
  - cykloturistika a pěší turistika (celý kraj),
  - letní rekreace u vody a vodní turistika (nádrže Seč a Pastviny a řeky Orlice, Loučná, Chrudimka aj.),
  - zimní rekreace – sjezdové a běžecké lyžování (*TO* Orlické hory a Podorlicko a *TO* Králický Sněžník),
  - sportoviště (aquaparky, sportovní haly aj. v celém kraji). [25]

- Lázeňství**
  - jediné léčebné lázně Bohdaneč

- Hipoturistika**
  - hřebčín v Kladrubech nad Labem a hřebčín Slatiňany,
  - Velká pardubická steeplechase,
  - jezdecké trasy. [25]

- Samotné **priority** pro rozvoj cestovního ruchu jsou tyto:
  - . **Priorita č. 1** – Infrastruktura cestovního ruchu,
  - . **Priorita č. 2** – Produkty cestovního ruchu,
  - . **Priorita č. 3** – Informační systém a marketing,
  - . **Priorita č. 4** – Organizace, vzdělávání, komunikace a kvalita. [25]

6.2 Analýza priorit Strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji

Tato podkapitola podrobněji analyzuje výše uvedené priority⁹, na které je celé období 2010 – 2015 zaměřeno.

6.2.1 Priorita č. 1 – Infrastruktura cestovního ruchu

Priorita č. 1 – Infrastruktura cestovního ruchu – je rozčleněna na následujících šest opatření, které mají být v období 2010 – 2015 zrealizovány.

Opatření č. 1.1 Dopravní infrastruktura

Dopravní infrastruktura je jedním z nejslabších článků cestovního ruchu Pardubického kraje. Pozitivně je v této oblasti hodnocen pouze provoz cyklobusů a skibusů. Největší problémy jsou způsobeny především kvůli:

- špatné kvalitě pozemních komunikací,
- přetížení hlavních tahů, chybějící obchvaty měst (především Chrudimí, Pardubic a Lázní Bohdaneč) – časté dopravní zácpy,
- slabé dostupnosti některých turistických cílů hromadnou dopravou a špatné návaznosti spojů,
- nedostatku parkovišť (centra měst, turistické cíle např. Soubor lidových staveb Vysočina, zámky a hrady). [25]

V následující tabulce č. 4 jsou uvedeny cíle a činnosti pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska dopravní infrastruktury.

---

⁹ *SRCR PK* využila pro určení těchto priorit především data z marketingového výzkumu české centrály cestovního ruchu – CzechTourism „Profil návštěvníků v turistických regionech České republiky“, statistických dat a dat z ostatních průzkumů a studií.

Tabulka č. 4: Cíle a činnosti pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska opatření Dopravní infrastruktura, upraveno dle [25]

Opatření Dopravní infrastruktura Pardubického kraje	
Stanové cíle	Plánované činnosti
Dostupnost kraje a turistických cílů díky kvalitnějším pozemním komunikacím	Modernizace nekvalitních pozemních komunikací a výstavba obchvatů měst s nadměrnou dopravou
Dostupnost turistických cílů hromadnou dopravou	Optimalizace hromadné dopravy a ostatní turistické dopravy (skibusy apod.)
Dostatek kvalitních parkovišť pro autobusy a automobily	Vybudování chybějících a modernizace stávajících parkovišť ve městech a u turistických cílů

Opatření č. 1.2 Ubytovací a gastronomická infrastruktura

Ubytovací a gastronomická infrastruktura kraje se taktéž netěší příliš pozitivnímu hodnocení. Z vyhodnocených průzkumů a statistik nevychází žádné nadprůměrné hodnocení. Největší nedostatky:

- nízká nabídka ubytovacích zařízení pro náročnější klientelu (vícehvězdičkové hotely) a naopak levnějšího ubytování se standardním vybavením, ubytování v soukromí, ubytování pro rodiny s dětmi a menších kempů ve vyhledávaných přírodních oblastech,
- nízká kvalita některých ubytovacích a gastronomických zařízení (vybavením a službami),
- nízká obsazenost ubytovacích zařízení, která je často kompenzována dlouhodobým ubytováním např. sezónních pracovníků,
- chybějící nekuřácké restaurace a některé ostatní typy restaurací,
- velmi nízká nabídka místních gastronomických specialit. [25]

Tabulka č. 5: Cíle a činnosti pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska opatření Ubytovací a gastronomická infrastruktura, upraveno dle [25]

Opatření Ubytovací a gastronomická infrastruktura Pardubického kraje	
Stanové cíle	Plánované činnosti
Kvalitnější nabídka ubytovacích služeb	Rozšíření ubytovacích zařízení o vybavení pro děti, tělesně postižené obyvatele, pro trávení volného času apod.
Rozšíření nabídky ubytovacích služeb	Rozšíření nabídky vícehvězdičkových hotelů, levnějších ubytovacích zařízení se standardním vybavením, ubytování v soukromí a kempů ve vyhledávaných přírodních oblastech
Kvalitnější nabídka gastronomických služeb	Rozšíření vybavenosti stravovacích zařízení pro rodiny s dětmi
Rozšíření nabídky gastronomických služeb	Rozšíření nabídky o poptávané druhy stravovacích zařízení

Opatření č. 1.3 Doprovodná infrastruktura

Doprovodnou infrastrukturu kraje je třeba také povzbudit, jelikož v průzkumech byla zjištěna relativní nespokojenost s její nabídkou a to i přes fakt, že lze poměrně snadno rozvíjet (v porovnání s ostatní infrastrukturou v cestovním ruchu). Jednoznačně největší nedostatek je spatřován v nabídce:

- atrakcí pro děti,
- vybavenosti pro zábavu, společenské vyžití a sportovní aktivity. [25]

Tabulka č. 6: Cíle a činnosti pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska opatření Doprovodná infrastruktura, upraveno dle [25]

Opatření Doprovodná infrastruktura Pardubického kraje	
Stanové cíle	Plánované činnosti
Vyšší vybavenost pro tvorbu turisticky atraktivních programů a volnočasového vyžití	Tvorba projektů vytvářejících atraktivní programy pro turisty a projektů na volnočasové využití

Opatření č. 1.4 Turistické stezky a související infrastruktura

Turistické stezky a související infrastruktura jsou v kraji hodnoceny kladně zejména z hlediska cyklostezek včetně jejich kvality (s výjimkami) a rozšiřující se nabídky půjčoven a úschoven kol (především u Českých drah). Na druhé straně negativní hodnocení kvůli:

- chybějící doplňkové vybavenosti (přístřešky, lavičky apod.),

- chybějící vybavení na údržbu lyžařských tras,
- často špatné kvalitě stezek pro in-line bruslení,
- špatnému napojení jednotlivých cyklostezek. [25]

Tabulka č. 7: Cíle a činnosti pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska opatření Turistické stezky, upraveno dle [25]

Opatření Turistické stezky a související infrastruktura Pardubického kraje	
Stanové cíle	Plánované činnosti
Kvalitní turistické trasy pro pěší turistiku, cykloturistiku, hipoturistiku, in-line bruslení, běh na lyžích včetně související vybavenosti a služeb	Doplnit vybavení stezek doplňkovou infrastrukturou (lavičky, přístřešky apod.)
	Vybudování sítě strojově udržovaných lyžařských tras
	Vybudovat a zkvalitnit síť stezek pro in-line bruslení a hipoturistiku
	Propojit jednotlivé cyklostezky

Opatření č. 1.5 Péče o atraktivitu cestovního ruchu a památková péče

V oblasti péče o atraktivitu cestovního ruchu a památková péče jsou ve *SRCR PK* vytyčeny tyto cíle a činnosti k jejich dosažení.

Tabulka č. 8: Cíle a činnosti pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska opatření Péče o atraktivitu cestovního ruchu a památková péče, upraveno dle [25]

Opatření Péče o atraktivitu cestovního ruchu a památková péče Pardubického kraje	
Stanové cíle	Plánované činnosti
Atraktivita rozvojových jader a navazujících lokalit	Činnosti směřující ke zatraktivnění rozvojových jader a navazujících lokalit
Využití památkových objektů v cestovním ruchu	Rekonstrukce památkových objektů
Rozšíření nabídky turistických cílů	Zpřístupnění dalších památek
Vyšší nabídka a zkvalitnění služeb pro návštěvníky turistických cílů	Nové a kvalitnější služby pro návštěvníky turistických cílů (oprava a výstavba pozemních komunikací a parkovišť, informační centra, úschovna kol apod.)

Opatření č. 1.6 Ostatní infrastruktura

Poslední opatření v oblasti infrastruktury cestovního ruchu je definované tzv. ostatní infrastrukturou, kterou využívají jak místní obyvatelé, tak turisté a která doplňuje poskytované služby a dotváří celkový dojem turistického cíle. Nejčastěji se potýkají s těmito problémy:

- špatný stav veřejného prostranství a přilehlých komunikací,
- nepořádek v dané lokalitě,
- nedostatku odpočinkových míst, veřejných toalet apod. [25]

Tabulka č. 9: Cíle a činnosti pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska opatření Ostatní infrastruktura, upraveno dle [25]

Opatření Ostatní infrastruktura Pardubického kraje	
Stanové cíle	Plánované činnosti
Atraktivní prostředí turistických cílů	Výstavba a zkvalitnění veřejných toalet
Vyšší nabídka a kvalita poskytované ostatní infrastruktury	Úprava veřejného prostranství (autobusová a vlaková nádraží, odpočinkových míst, estetické úpravy aj.)

6.2.2 Priorita č. 2 – Produkty cestovního ruchu

Priorita č. 2 – Produkty cestovního ruchu – je rozčleněna na následujících osm opatření, které mají být v letech 2010 – 2015 realizovány.

Opatření č. 2.1 Produkt prodloužené víkendy

Produkt prodloužené víkendy má napomoci vícedenní návštěvnosti kraje, což je jediným, ale velice významným cílem tohoto produktu. Činnosti k dosažení toho cíle jsou rovněž shrnuty v následující tabulce č. 10.

Tabulka č. 10: Cíle a činnosti pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska opatření Produkt prodloužené víkendy, upraveno dle [25]

Opatření Prodloužené víkendy Pardubického kraje	
Stanové cíle	Plánované činnosti
Vícedenní návštěvnost Pardubického kraje	Tvorba ucelených nabídek prodloužených víkendů (podnět by měl vycházet zejména od ubytovacích zařízení)
	Propagace nabídek prodloužených víkendů (katalog produktů, webové stránky apod.)

Opatření č. 2.2, 2.3, 2.4 a 2.5 Produkt cestovního ruchu pro rodiny, organizované skupiny dětí a mládeže, seniory a ostatní cílové skupiny včetně handicapovaných osob

Produkty cestovního ruchu pro rodiny s dětmi jsou zvoleny jako prioritní, jelikož z výzkumu vyplývá jejich nedostatek, relativně veliký nárůst této cílové skupiny a přítomnost řady atraktivit pro jejich využití, které je ovšem nutno vhodně stimulovat.

Produkty cestovního ruchu pro organizované skupiny dětí a mládeže, které jsou označeny za druhou prioritní skupinu.

Produkty cestovního ruchu pro seniory nachází v *SRCR PK* taktéž podporu v důsledku stárnutí obyvatelstva a tím pádem se měnícími trendy.

Na ostatní cílové skupiny, na které je třeba se také soustředit je zaměřeno opatření pod názvem „Produkty cestovního ruchu pro ostatní cílové skupiny včetně handicapovaných osob“.

Jelikož cíle i činnosti k dosažení stanovených opatření jsou pro všechny výše uvedené cílové skupiny stejné, v následující tabulce č. 11 je uvedeno jejich shrnutí.

Tabulka č. 11: Cíle a činnosti pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska opatření Produkty pro jednotlivé cílové skupiny, upraveno dle [25]

Opatření Produkty cestovního ruchu pro jednotlivé cílové skupiny Pardubického kraje	
Stanové cíle	Plánované činnosti
Vyšší návštěvnost Pardubického kraje všemi výše uvedenými cílovými skupinami	Analýza a výběr aktivit vhodných pro jednotlivé cílové skupiny
	Tvorba programů pro jednotlivé cílové skupiny včetně sestavení kompletní nabídky v elektronické i tištěné podobě
	Tvorba motivačních elementů pro jednotlivé cílové skupiny (např. slevy)
	Marketingová podpora a propagace programů pro jednotlivé cílové skupiny

Opatření č. 2.6 Katalog produktů

Katalog produktů je opatření na zkvalitnění služeb návštěvníkům především díky „ucelené podobě inspirace k trávení různě dlouhého pobytu na celém území Pardubického kraje“.

Tabulka č. 12: Cíle a činnosti pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska opatření Katalog produktů, upraveno dle [25]

Opatření Katalog produktů Pardubického kraje	
Stanové cíle	Plánované činnosti
Tvorba různorodých programů stimulujících k návštěvě Pardubického kraje	Utvořit letní i zimní programy pro různě dlouhé pobyty
Tvorba Katalogu produktů obsahující všechny tyto programy s prioritními nabídkami prodloužených víkendů. Katalog bude rozdělen jak na aktivní a pasivní trávení volného času, tak i na letní a zimní aktivity pro příznivé i nepříznivé počasí	Utvořit Katalog produktů s letními i zimními programy pro různě dlouhé pobyty rozdělené na aktivní a pasivní trávení volného času
	Distribuce katalogu

Opatření č. 2.7 Produkty cestovního ruchu v oblasti gastronomie

Kvalitní gastronomie s originální nabídkou tradičních produktů je v současné době velice populární – jedná se o aktuální trend rozvoje cestovního ruchu.

Tabulka č. 13: Cíle a činnosti pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska opatření Produkty cestovního ruchu v oblasti gastronomie, upraveno dle [25]

Opatření Produkty cestovního ruchu v oblasti gastronomie Pardubického kraje	
Stanové cíle	Plánované činnosti
Podpora rozvoje regionální gastronomie	Sestavení informačně-propagačního materiálu „gastronomický cestopis“
Přiblížení místních kulinářských specialit a akcí turistům	Propagace a prezentace gastronomického cestopisu (informační centra, webové stránky kraje apod.)
Gastronomie jako motiv návštěvy	Realizace a propagace gastronomických akcí
Podpora podnikání v oblasti místní gastronomie	Realizace motivačního programu pro zapojení restaurací gastronomického cestopisu s nabídkou místních kulinářských specialit

Opatření č. 2.8 Pod pokličkou regionálních produktů

Opatření „Pod pokličkou regionálních produktů“ do jisté míry souvisí s předchozím opatřením. Zabývá se obnovením, rozvojem a propagací tradičních regionálních produktů, a to především tradičního Pardubického perníku.

Tabulka č. 14: Cíle a činnosti pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska opatření Pod pokličkou regionálních produktů, upraveno dle [25]

Opatření Pod pokličkou regionálních produktů Pardubického kraje	
Stanové cíle	Plánované činnosti
Nabídka exkurzí do výroben regionálních produktů	Analýza podnikatelů a vytvoření výhodných podmínek pro podnikání v oblasti regionálních programů a organizace exkurzí
Podpora podnikání v oblasti regionálních produktů	Vytvoření katalogů poskytovatelů exkurzí včetně propagace a distribuce
Rozvoj spolupráce soukromého a veřejného sektoru	Organizace famtripů a presstripů

6.2.3 Priorita č. 3 – Informační systém a marketing

Priorita č. 3 – Informační systém a marketing – je rozčleněna na následujících pět opatření, které mají být v období 2010 – 2015 zrealizovány.

Opatření č. 3.1 Regionální informační systém cestovního ruchu

Toto opatření je jednoznačně zaměřeno na zefektivnění regionálního informačního systému, čímž se rozumí soubor informačních zdrojů, které poskytují návštěvníkovi potřebné informace (turistická informační centra, dopravní turistická a ostatní turistická značení, navigační systémy, informačně-propagační materiály a webové stránky). Následující tabulka č. 15 uvádí cíle a činnosti k dosažení těchto cílů.

Tabulka č. 15: Cíle a činnosti pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska opatření Regionální informační systém cestovního ruchu, upraveno dle [25]

Opatření Regionální informační systém cestovního ruchu Pardubického kraje	
Stanové cíle	Plánované činnosti
Dostatečně a kvalitně poskytované turistické informace návštěvníkům a motoristům	Doplnění chybějících značení turistických cílů pomocí hnědých dopravních značek
	Budování informačních kiosků včetně tzv. „Blueinfo“ (stažení turistických informací do mobilního telefonu) pro neomezenou dostupnost turistických informací
	Doplnění významných turistických cílů do GPS navigací
	Provázání webového informačního portálu Pardubického kraje s ostatními portály významných turistických cílů kraje
Dostatek kvalitně značených a provázaných turistických stezek	Doplnění chybějících značení turistických stezek

Opatření č. 3.2 Koncentrovaná marketingová podpora témat vycházejících z obsahových priorit SRCR PK

Pro Pardubický kraj je typická koncentrovaná marketingová podpora specifického tématu cestovního ruchu pro daný rok. Smyslem tohoto opatření je v tomto trendu i nadále pokračovat.

Tabulka č. 16: Cíle a činnosti pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska opatření Koncentrovaná marketingová podpora témat vycházejících z obsahových priorit SRCR PK, upraveno dle [25]

Opatření Koncentrovaná marketingová podpora témat vycházejících z obsahových priorit SRCR PK	
Stanové cíle	Plánované činnosti
Informovanost veřejnosti a propagace cestovního ruchu dle konkrétních témat v daném roce	Určení vhodného podporovaného téma pro daný rok
	Zvolení efektivních marketingových aktivit pro dané téma v daném roce

Opatření č. 3.3 Rozšíření distribučních cest

Rozšířením distribučních cest je zamýšleno vytvořit spolupráci s ostatními subjekty – především s cestovními kancelářemi, které jako jediné mohou podle zákona prodávat zájezdy jako souhrn služeb. Mnoho turistů totiž upřednostňuje takovéto typy zájezdů.

Tabulka č. 17: Cíle a činnosti pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska opatření Rozšíření distribučních cest, upraveno dle [25]

Opatření Rozšíření distribučních cest Pardubického kraje	
Stanové cíle	Plánované činnosti
Vyšší informovanost o nabídkách cestovního ruchu v Pardubickém kraji pomocí rozšíření distribučních cest turistům ve spolupráci s cestovními kancelářemi a ostatními zprostředkujícími subjekty	Vytvoření spolupráce s cestovní kanceláří či vytvoření nové cestovní kanceláře nabízející atraktivitu Pardubického kraje
	Využívání hromadných poptávkových formulářů
	Účast na veletrzích a prezentačních akcích
	Rozšiřování turistických informací pomocí služby „Blueinfo“ či využívání sociálních sítí na Internetu
	Ostatní distribuční cesty (CzechTourism, destinační společnosti, informační centra apod.)

Opatření č. 3.4 Propagace

V tomto opatření se jedná zejména o tzv. motivační systémy (provázané služby a atraktivitu s určitým zvýhodněním).

Tabulka č. 18: Cíle a činnosti pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska opatření Propagace, upraveno dle [25]

Opatření Propagace Pardubického kraje	
Stanové cíle	Plánované činnosti
Vyšší zapojení marketingových nástrojů do propagace kraje	Vytvoření motivačních systémů, soutěží apod.
Motivace turistů k vícedenní či opakované návštěvnosti	Využití tzv. direct mailing – přímé oslovení cílových skupin

Opatření č. 3.5 Podpůrné aktivity marketingu a sdílení informací

Toto poslední opatření z priority Informační systém a marketing je zaměřeno na vyšší efektivitu při nakládání s finančními prostředky do propagace a investic v cestovním ruchu.

Tabulka č. 19: Cíle a činnosti pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska opatření Podpůrné aktivity marketingu a sdílení informací, upraveno dle [25]

Opatření Podpůrné aktivity marketingu a sdílení informací Pardubického kraje	
Stanové cíle	Plánované činnosti
Efektivní nakládání s finančními prostředky do marketingu, propagace a investic	Aktualizace <i>SRCR PK</i> Pravidelná aktualizace statistických dat
Zajištění zpětné vazby od turistů	Tvorba systému hodnocení efektivity marketingových nástrojů včetně utváření zpětných vazeb u realizovaných projektů
Efektivní propagace na všech úrovních (zahraniční, celorepublikové, krajské atd.)	Zachovávat jednotný vizuální styl u informačně-propagačních materiálů a i ostatní propagace
Pozitivní image Pardubického kraje	Vytvoření pozitivních představ a image Pardubického kraje (např. maskot apod.)

6.2.4 Priorita č. 4 – Organizace, vzdělávání, komunikace a kvalita

Priorita č. 4 – Organizace, vzdělávání, komunikace a kvalita – je rozčleněna na následující čtyři stejnojmenná opatření, které mají být v období 2010 – 2015 zrealizována.

Opatření č. 4.1 Vzdělávání a lidské zdroje

Jedním z klíčových prostředků pro rozvoj cestovního ruchu v Pardubickém kraji je právě toto opatření, které je nutné stimulovat a podporovat kvůli neustále rostoucí konkurenci, poskytovaným komplexním službám, další spolupráci, propagaci a ostatním složkám. Je zřejmé, že i vzdělávání a lidské zdroje v cestovním ruchu se potýkají s řadou problémů.

Mezi nejzávažnější problémy spadá:

- podprůměrné mzdy,
- nedostatečné vzdělání (cizí jazyky, marketing apod.),
- častá fluktuace pracovníků v cestovním ruchu,
- chybějící nebo nízká motivace zaměstnanců na další vzdělávání apod. [25]

Tabulka č. 20: Cíle a činnosti pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska opatření Vzdělávání a lidské zdroje, upraveno dle [25]

Opatření Vzdělávání a lidské zdroje Pardubického kraje	
Stanové cíle	Plánované činnosti
Kvalitní lidské zdroje za účelem zvýšení konkurenceschopnosti cestovního ruchu díky kvalitně poskytovaným službám	Analýza a následné vypracování strategie vzdělávání a rozvoje lidských zdrojů
	Zajištění lepší organizace výuky na školách v oblasti cestovního ruchu (důraz na cizí jazyky, praxe, výměnné pobyty a další spolupráce) včetně rozvoje postgraduálního a celoživotního vzdělávání
	Podpora absolventů (zahraniční stáže apod.)
	Zajištění informovanosti pracovníků v cestovním ruchu o možnostech dalšího vzdělávání a tzv. <i>osvěta pro veřejnost</i> (přednášky, kampaně apod.)

Opatření č. 4.2 Organizace

Současný stav organizace cestovního ruchu v Pardubickém kraji je popsán v podkapitole 4.4 této práce. Organizaci cestovního ruchu v kraji dále zajišťuje celkem 40 certifikovaných turistických center, která získávají peněžní prostředky od Pardubického kraje podle bodového systému¹⁰. V současné době je připravována změna stávajícího bodového systému v souladu s uvedenými cíly tohoto opatření.

Tabulka č. 21: Cíle a činnosti pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska opatření Organizace, upraveno dle [25]

Opatření Organizace Pardubického kraje	
Stanové cíle	Plánované činnosti
Stabilní vícestupňový koordinovaný systém organizace cestovního ruchu v Pardubickém kraji se začleněním veřejného i soukromého sektoru	Zajistit systém destinačních managementů všech <i>TO</i> včetně přesného vymezení pravomocí jednotlivých aktérů působících v cestovním ruchu Pardubického kraje
Efektivní informační centra s rozšířenou nabídkou poskytovaných služeb	Analýza a revize financování informačních center Pardubickým krajem

¹⁰ Bodový systém je uplatňován z hlediska naplnění stanovených kritérií a vlastní činnosti v podobě prezentace turistických informací na webové stránky turistického portálu Pardubického kraje.

Opatření č. 4.3 Komunikace

Komunikace a spolupráce mezi jednotlivými subjekty je velikou překážkou rozvoje cestovního ruchu Pardubického kraje. Proto je toto předposlední opatření zaměřeno právě na její stimulaci a následný rozvoj.

Tabulka č. 22: Cíle a činnosti pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska opatření Komunikace, upraveno dle [25]

Opatření Komunikace Pardubického kraje	
Stanové cíle	Plánované činnosti
Efektivní komunikace a spolupráce subjektů působících v cestovním ruchu Pardubického kraje	Vytváření aktivit podporující komunikace a spolupráci subjektů působících v cestovním ruchu Pardubického kraje
Spolupráce mezi sousedními kraji, mezinárodní spolupráce	Vytváření aktivit podporujících spolupráci se sousedními kraji, s partnerskými regiony, s Polskem a obecně rozvoj mezinárodní spolupráce

Opatření č. 4.4 Kvalita

Kvalita je obecný pojem procházející všemi uvedenými opatřeními. Toto opatření se samozřejmě zaměřuje nejen na zvýšení kvality všech poskytovaných služeb, ale také na začlenění subjektů z určitých odvětví cestovního ruchu do nového systému standardizace a certifikace kvality. Tento nový systém standardizace má za cíl sjednotit národní standard kvality poskytovaných služeb, což je výhodné jak pro orientaci turistů, tak pro samotné poskytovatele služeb. [25]

Tabulka č. 23: Cíle a činnosti pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska opatření Kvalita, upraveno dle [25]

Opatření Kvalita Pardubického kraje	
Stanové cíle	Plánované činnosti
Kvalitně a poskytované služby v cestovním ruchu Pardubického kraje	Vytváření aktivit pro začlenění největšího počtu subjektů působících v cestovním ruchu Pardubického kraje do národních projektů v oblasti kvality a v do nového systému standardizace a certifikace kvality
	Zlepšení kvality poskytovaných služeb v cestovním ruchu kraje (lidský faktor)

7 VLASTNÍ ANALÝZA CESTOVNÍHO RUCHU V PARDUBICKÉM KRAJI

Vzhledem k tomu, že hlavním cílem této diplomové práce je návrh opatření na podporu rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji, bylo nutné zjistit názory jednotlivých subjektů působících v tomto oboru. Pro sběr dat byla využita metoda strukturovaných rozhovorů s otevřenými typy otázek

Rozhovory byly vedeny jak se zástupci nejvýznamnějších turistických cílů kraje, tak se zástupci *DSVČ* a *RRA PK*.

7.1 Rozhovory se zástupci nejvýznamnějších turistických cílů

Hlavní cílem těchto rozhovorů bylo zjistit, jak veřejný sektor spolupracuje s konkrétními subjekty působícími v cestovním ruchu a napomáhá jejich rozvoji. Dílčím cílem bylo zjistit celkovou situaci konkrétních subjektů působících v cestovním ruchu Pardubického kraje z těchto hledisek současné situace: největší překážky, cílové skupiny návštěvníků, spolupráce s ostatními subjekty, poskytovaných doplňkových služeb apod.

Z předcházející analýzy *SRCR PK* vyplývá, že Pardubický kraj se v oblasti cestovního ruchu potýká s řadou nedostatků (špatná kvalita poskytovaných služeb, nedostatečná spolupráce a komunikace jednotlivých subjektů apod.). Kromě toho z ní vychází, že těmto subjektům (a nejenom jim) je věnována velká marketingová podpora od zájmového sdružení *DSVČ* a samozřejmě další podpory kraje, státu a *EU*.

Na základě analýzy Pardubického kraje a *SRCR PK* byly vybráni nejvýznamnější představitelé *CR*. Samozřejmě ne všichni oslovení měli čas a chuť na zodpovídání dotazů. Rozhovory probíhaly v průběhu července 2011 v podobě osobního setkání či telefonického rozhovoru na základě předem stanovených otevřených otázek. Osobní konzultace však vždy přinesly daleko více informací o dané problematice.

V následující tabulce č. 24 je uveden seznam dotazovaných představitelů turistických cílů.

Tabulka č. 24: Dotazování představitelů turistických cílů Pardubického kraje, zdroj vlastní

Turistický cíl	Představitel
Autokemp Seč Pláž	Jan Janeček – vedoucí správy
Lanové centrum Pardubice	Mária Miženková – provozní manager
Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi	Mgr. Alena Exnarová – ředitelka
Ski areál Čenkovice	Libor Černý – jednatel
Soubor lidových staveb Vysočina	PhDr. Ilona Vojancová – vedoucí správy
Sportovní areály města Chrudim	Věra Pilařová - ekonomka
Státní zámek Litomyšl	Tereza Samková – zástupce vedoucího správy a Jana Sehnalová – vedoucí správy
Východočeské muzeum v Pardubicích	Mgr. Jitka Rychlíková - ředitelka

Jednotlivé otázky byly pro lepší vyhodnocování zařazeny do 4 okruhů:

Okruh č. 1 – Fungování organizace

- Dokázali byste velmi stručně shrnout Vaší historii (vznik, rozvoj, překážky rozvoje) a současnou situaci (návštěvnost apod.)?
- Zaznamenali jste v posledním roce nějaké významné změny oproti ostatním rokům?
- Jaké jsou Vaše plány do budoucna (novinky, akce apod.)?

Okruh č. 2 – Překážky existence a rozvoje organizací

- Ovlivnila fungování Vaší společnosti ekonomická krize?
- Dokázali byste definovat největší překážku provozu či rozvoje Vaší organizace?

Okruh č. 3 – Vyvíjená aktivita, spolupráce a propagace organizací

- Jaká je Vaše nejvýznamnější skupina návštěvníků? Plánujete nějakým způsobem tuto cílovou skupinu rozšířit (rozšíření nabízených služeb, akce, zvýhodněné vstupné apod.)?
- Organizujete či poskytujete nějaké doplňkové aktivity (akce, exkurze, návštěvy škol apod.)?
- Spolupracuje Vaše organizace s dalšími subjekty (veřejnými či soukromými) či poskytujete své služby jako součást nějakého turistického balíčku?

- Jakým způsobem je organizovaná propagace Vaší organizace?

Okruh č. 4 – Veřejný sektor

- Dostáváte dotace na Váš běžný provoz či hospodaříte pouze s vlastními finančními prostředky?
- Čerpali jste v minulosti či stále čerpáte jednorázovou dotaci (např. na výstavbu apod.)?
- Dostáváte i jinou formu podpory od veřejného sektoru? (např. propagace apod.)?
- Máte nějaké návrhy pro efektivnější podporu od veřejného sektoru?
- Potýkáte se, nebo jste se dříve potýkali s nějakými problémy ze strany veřejného sektoru?

7.2 Rozhovor se zástupci DSVČ a RRA PK

Pro objektivní zhodnocení *SRCR PK* a cestovního ruchu v Pardubickém kraji obecně bylo nutné uskutečnit rozhovory nejen se zástupci konkrétních turistických cílů, ale také se zástupci Pardubického kraje, *DSVČ* a *RRA PK*. Hlavní cílem těchto rozhovorů bylo doplnit chybějící informace o cestovním ruchu v kraji a návaznosti mezi nimi od odborníků z praxe. Dílčím cílem bylo zjistit názor odborníků z praxe na největší současné problémy zjištěné z předchozích rozhovorů. Původní záměrem bylo taktéž vést strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami u několika zástupců výše uvedených organizací vždy na stejné téma. Po prvním rozhovoru se tento záměr ukázal neuskutečnitelným, jelikož každý zástupce je odborníkem pro danou oblast, a proto se jednotliví zástupci ve svých odpovědích doplňovali místo toho, aby každý zodpovídal ty samé otázky.

Tento druhý typ rozhovoru byl uskutečněn s projektovým managerem *DSVČ* panem Mgr. Josefem Rychterem a konzultantkou *RRA PK* a autorkou *SRCR PK* paní Ing. Blankou Kuřovou.

Jednotlivé otázky byly rozděleny do 3 okruhů na:

Okruh č. 1 – SRCR PK

- Na které konkrétní téma je zaměřená marketingová podpora pro tento rok dle opatření 3.2 SRCR PK (Koncentrovaná marketingová podpora témat vycházejících z obsahových priorit SRCR PK) a jakým způsobem?
- Myslíte si, že bude možné naplnit všechny stanovené cíle ve SRCR PK? Víte již dnes, které se určitě naplní či nenaplní a zda jsou již některá z nich splněna?
- Napadají Vás již dnes nějaké úpravy SRCR PK?
- Byla SRCR PK od svého prvního vydání aktualizována?
- Nemyslíte si, že by měl být kladen větší důraz na spolupráci jednotlivých subjektů v oblasti cestovního ruchu (turistické balíčky apod.) a že je tato spolupráce klíčová pro rozvoj cestovního ruchu v Pardubickém kraji? Nenapadá Vás způsob, jakým by se mohla tato spolupráce stimulovat?
- Jak se vyvíjí nový systém standardizace a certifikace kvality a jakým způsobem to bude probíhat – opatření 4.4. Kvalita?

Okruh č. 2 – Reakce na rozhovory se subjekty a analýza cestovního ruchu

- Většina dotazovaných uvádí, že jejich největší překážkou rozvoje je nedostatek poskytovaných finančních prostředků. Myslíte si, že by se tato situace do budoucna mohla alespoň v některých odvětvích zlepšit?
- Většina dotazovaných uvádí, že jejich další překážkou je nadměrná administrativa. Myslíte si, že by se tato situace mohla do budoucna zlepšit?
- Většina dotazovaných uvádí Vaši dobrou spolupráci v oblasti propagace například v informačních centrech apod. Myslíte si, že je dostatečná i propagace celého Pardubického kraje z hlediska cestovního ruchu?
- Myslíte si, že subjekty působící v cestovním ruchu Pardubického kraje dostatečně využívají finanční prostředky z fondů EU?

- Jak hodnotíte Vy Vaši spolupráci s konkrétními subjekty působícími v cestovním ruchu?

Okruh č. 3 – Konkrétní otázky z průzkumu

- Pardubický kraj má zájem na sloučení Východočeského muzea s Východočeskou galerií. Myslíte si, že by toto spojení přineslo nějaká pozitiva?
- Přehrady Seč a Pastviny jako jedny z nejvýznamnějších turistických cílů Pardubického kraje se potýkají se špatnou kvalitou vody. Nejsou do budoucna plány na čištění těchto přehrad?

7.3 Shrnutí výsledků rozhovorů

Rozhovory se zástupci nejvýznamnějších turistických cílů

Okruh č. 1 – Fungování organizace

Pro analýzu cestovního ruchu v kraji nebyly dotazy na historii příliš rozhodující, avšak bylo nutné položit otázky týkající se fungování organizace a plánované budoucnosti pro nastínění „do problému“. Polovina dotazovaných datuje svůj vznik mezi 50. – 70. léty 20. století, Lanové centrum v Pardubicích vzniklo teprve loni, kdežto zámek v Litomyšli a Východočeské muzeum v Pardubicích jsou mnohem staršího data.

Přes očekávání pesimistické nálady ze stran provozovatelů bylo překvapením, že většina hodnotí i přes veškeré nedostatky svojí situaci víceméně kladně. Převážnou většinu samozřejmě trápí a pravděpodobně trápí budou omezené finance, na druhou stranu se těší dobré, v mnoha případech vzrůstající návštěvnosti. Návštěvnost Východočeského muzea v Pardubicích se v roce 2010 dostala do vzestupné tendence po dlouhých 10-ti letech. Paní ředitelka Mgr. Jitka Rychlíková však doufá, že tento stav není přechodný. Podobnou tendenci zaznamenává i Autokemp Seč Pláž. Stále stoupající návštěvností se pyšní Státní zámek v Litomyšli, Ski areál Čenkovice a Lanové centrum Pardubice (zde statistiku silně ovlivňuje fakt, že tato organizace funguje teprve jeden rok).

Rekonstrukce, modernizace, výstavba nového vybavení či zařízení zcela přirozeně provází v posledních letech všechny uvedené organizace (s výjimkou těch, které byly vybudované nedávno).

Plány do budoucna jsou z důvodu rozličnosti organizací velmi rozmanité. Hlavním společným cílem je výstavba nových zařízení, konkrétně Autokemp Seč Pláž – rekreačně sportovní zařízení; Lanové centrum v Pardubicích – překážky; Muzeum loutek v Chrudimi – expozice, digitalizační pracoviště a kamerový systém; Ski areál Čenkovice – lanovka a hotel a zámek v Litomyšli – cukrárna či restaurace. Rozšířit a zkvalitnit poskytované služby plánují za pomoci zamýšlených rekonstrukcí a modernizací, nových výstav, akcí, speciálních programů téměř všechny uvedené organizace.

Okruh č. 2 – Překážky existence a rozvoje organizací

Celosvětová ekonomická krize se jisto jistě musela projevit i v cestovním ruchu Pardubického kraje. Mohla snad tato situace některé z organizací přinést pozitivní výsledky (např. z důvodu preferování tuzemské dovolené před zahraniční)? Rozhovory však potvrzují její negativní dopad. Minimálně polovina dotazovaných vykazuje nižší objem využívaných služeb, nižší koupěschopnost návštěvníků a u nesoukromých subjektů snížení rozpočtu na provoz i platy zaměstnanců. Lanové centrum díky svému nedávnému vzniku ekonomickou krizi nepocítilo, stejně tak jako zámek v Litomyšli. Paní kastelánka Jana Sehnalová dokonce uvádí „vzhledem k nově pořádaným aktivitám se v době tzv. ekonomické krize objem tržeb dokonce zvýšil“.

Provoz a rozvoj většiny organizací svazují omezené finanční prostředky a přebujelá administrativa. S těmito dvěma negativními aspekty se potýká téměř každá organizace. Obrovský vliv na provoz klíčových aktivit řady organizací má počasí, které je velice nevyzpytatelné. Špatná kvalita vody se negativně promítá do návštěvnosti Autokempu na Seči. S nevyjasněnými majetkovými poměry se potýká Soubor lidových staveb Vysočina a nekompetentní a direktivní rozhodování o osudu znepokojuje Východočeské muzeum v Pardubicích.

Okruh č. 3 – Vyvíjená aktivita, spolupráce a propagace organizací

Jednoznačně nejvýznamnější cílovou skupinou všech organizací jsou děti. U drtivé většiny převažují rodiny s dětmi, kterým mnozí provozovatelé nabízejí využití výhod tzv. rodin-

ných pasů¹¹. Mimo rodinných pasů organizace nabízí využití i ostatních slev (skupinové a mimosezónní slevy a slevy na vícedenní pobyt) a uplatnění různých slevových kupónů. Dalo by se říci, že organizované skupiny dětí a mládeže jsou druhou nejčastější skupinou návštěvníků, které rovněž využívají skupinových slev a dalších výhod ze strany organizací. Mladí lidé a senioři nenavštěvují tyto turistické cíle v tak hojném počtu, ale i tak zaujímají významných hodnot ve statistikách návštěvnosti.

Doplňkové aktivity jsou alfou a omegou pro prakticky všechny organizace, jelikož právě nejruznější kulturní akce, soutěže, speciální programy, noční prohlídky či prohlídky běžně nepřístupných částí objektů a spousty dalších jsou pro návštěvníky velikým lákadlem poskytující neotřelé zážitky. V posledních letech řada organizací zaměřila své programy také na tělesně i duševně postižené.

Každá dotazovaná organizace více či méně spolupracuje s ostatními subjekty, a to jak veřejnými (informačními centry, se zřizovateli a Pardubickým krajem), tak soukromými (organizace působící ve stejné branži, s provozovateli různých služeb a kulturních institucí, stravovacích služeb, hipoturistiky a mnohými dalšími). Vedoucí sečského kempu pan Jaroušek toto tvrzení dokládá svými slovy „spolupráce s veřejnými či soukromými subjekty je nutnou samozřejmostí“. Lanové centrum vzhledem ke svému „mládí“ plánuje spolupráci postupně rozšiřovat.

Poskytování svých služeb jako součást turistického balíčku bohužel není samozřejmostí u všech organizací. Nejvýrazněji se zde projevují poskytované služby Autokempu Seč Pláž, která nabízí řadu svých služeb v rámci pobytového balíčku (některé služby dokonce poskytuje i neubytovaným osobám) a Státního zámku Litomyšl, jehož prohlídka je součástí balíčku pro hosty litomyšlských hotelů a součástí nabídky cestovních kanceláří.

Největší propagaci všem organizacím (s výjimkou lanového centra) zajišťuje turistické informační centrum Pardubického kraje a místně příslušná turistická informační centra pomocí propagačních letáků, turistických novin, prezentací na turistických portálech a ve-

---

¹¹ Rodinné pasy je relativně nový projekt na podporu rodin s dětmi. Podstatou je vytvoření a realizace systému poskytování slev a dalších výhod rodinám s dětmi do osmnácti let věku. V současné době projekt funguje v kraji Vysočina, v Jihomoravském, Olomouckém, Pardubickém, Zlínském, Ústeckém a Královéhradeckém kraji. [32]

letrzích. Samozřejmostí jsou dnes vlastní webové stránky. Propaganda dále probíhá např. v ostatních památkových objektech, v médiích či agenturou CzechTourism.

Okruh č. 4 – Veřejný sektor

První otázka z oblasti veřejného sektoru směřovala kam jinam než na finance. Odpovědi dotazovaných se liší v závislosti na formě vlastnictví. V případě, že se jedná o soukromý subjekt, výdaje na běžný provoz si musí hradit ze svého. Z vybraných organizací se jedná pouze o lanové centrum v Pardubicích a Ski areál Čenkovice. V druhém případě veřejného vlastnictví získávají organizace finanční prostředky na běžné výdaje z vlastních příjmů a od svého zřizovatele (Ministerstvo kultury, Pardubický kraj či města Pardubického kraje).

Zřizovatelé a strukturální fondy *EU* většinou poskytují jednorázové investiční dotace, zejména na výstavby, modernizace, rozšíření poskytovaných služeb apod. Jmenovitě se jedná o výstavbu rekreačně sportovního komplexu v kempu na Seči; výtahu pro bezbariérový přístup v muzeu loutek v Chrudimi; lanovek, vleků a zasněžovacího zařízení v Čenkovicích; opravy objektů lidových staveb na Veselém kopci, výstavba tribuny na zimním stadionu, rekonstrukce hokejbalového hřiště v Chrudimi a mnoho dalších. Bohužel s blížícím se koncem programového období *EU* 2007 – 2013 již v současné době končí možnost čerpat finanční prostředky z fondů *EU*. Mgr. Josef Rychter z *DSVČ* na tuto otázku reaguje slovy: „Možnost čerpání financí z fondů *EU* víceméně skončila již dnes, jelikož žádná další výzva na podání projektů v oblasti cestovního ruchu již není“.

Na poslední tři otázky týkající se veřejné správy měli dotazovaní velice stručné odpovědi. V rámci jiné formy podpory je uváděna pouze propagace (kromě lanového centra). Odpověď na otázku vlastní návrhy na efektivnější podporu veřejné správy se dá shrnout stručně a jasně do odpovědi pana vedoucího Jarouška z kempu na Seči, a tou je „finance“. Někteří dotazovaní naopak nemají návrhy žádné, či specifické pro svoji provozovnu, např. vyčištění přehradu Seč. Problémy od veřejného sektoru uvádí pouze zlomek dotazovaných, konkrétně se jedná o přebujelou a rostoucí byrokracii či již uváděné nekompetentní a direktivní rozhodování o osudu muzea ze strany zřizovatele.

Rozhovor se zástupci DSVČ a RRA PK

Okruh č. 1 – SRCR PK

Doplňující informace získané k *SRCR PK* jsou následující:

- v každém roce je marketingová podpora zaměřena na konkrétní oblast a konkrétní téma cestovního ruchu. Pro rok 2011 je marketingová podpora soustředěna na téma aktivní turistiky a oblast *TO* Orlické hory a Podorlicko. V roce 2012 se chystá podpora *TO* Chrudimsko-Hlinecko. Samozřejmě tato podpora je směřována i do jiných potřebných oblastí. Mimo jiné v kraji jsou stanoveny tři jádrové oblasti se soustředěnou podporou. Konkrétně jimi jsou *TO* Králický Sněžník, Českomoravské pomezí a Pardubicko.
- Snaha o naplnění všech stanovených cílů uvedených ve *SRCR PK* určitě je a bude. Bohužel z důvodů omezených financí a krátkého časového období výsledek není zcela jasný. Hlavními zdroji finančních prostředků jsou samozřejmě Pardubický kraj, ČR (především v oblasti infrastruktury) a EU.
- *SRCR PK* nebyla od svého vydání do dnešního dne aktualizována a ani návrhy na její úpravu v současné době nejsou – celá strategie je velice obsáhlé dílo.
- Nejenom Mgr. Rychter se ztotožňuje s názorem na nutnost větší spolupráce jednotlivých subjektů v cestovním ruchu. Z tohoto důvodu jsou pro Pardubický kraj stanoveny zmiňované tři jádrové oblasti, do nichž je směřována podpora. Upřesňuje to tvrzením, že „nemá cenu drobit investice do mnoha malých částí, nýbrž soustředit větší investiční balíky do několika turisticky potenciálně zajímavých center“. Stejný názor vyjadřuje na tzv. turistické balíčky a doplňuje, že v kraji je již dlouhou dobu utvářena snaha o tvorbu ucelených produktů.
- V současné době již probíhá systém standardizace a certifikace kvality prostřednictvím Oficiální jednotné klasifikace ubytovacích zařízení 2010-2012 „Společně ke hvězdám!“ Tato klasifikace ubytovacích zařízení byla vytvořena ve spolupráci Asociace hotelů a restaurací ČR, Sdružení podnikatelů v pohostinství, stravovacích a ubytovacích službách UNIHOST, za podpory Ministerstva pro místní rozvoj ČR a České centrály cestovního ruchu – CzechTourism. [33]

Okruh č. 2 – Reakce na rozhovory se subjekty a analýza cestovního ruchu

Reakce na rozhovory se subjekty a analýzu cestovního ruchu jsou tyto:

- Vzhledem k současné ekonomické situaci ČR trochu nemístný dotaz na vidinu zlepšení poskytovaných finančních prostředků organizacím působícím v cestovním ruchu Mgr. Rychter komentuje slovy „jelikož k roku 2013 končí současné programové období EU a s ní i možnost čerpání finančních prostředků z těchto fondů odhaduji, že se finanční situace nevyjasní“¹². Tyto prostředky byly samozřejmě omezené (více žadatelů než těch, kteří dotaci skutečně získali) a z toho vyplývá, že fondy EU byly v rámci cestovního ruchu využity stoprocentně, což byla další odpověď na otázku, zda subjekty dostatečně využívají či využívali možnosti čerpání financí ze fondů EU.
- Na problematiku nadměrné a narůstající administrativy v současné době není taktéž vidina nějaké nápravy. Mgr. Rychter dodává „je to pravda, ale bohužel je to nutné“.
- Pardubický kraj jako celek soustředí marketingovou podporu zejména na domácí turisty a dále na významnou skupinu zahraničních turistů především na Poláky (s nimiž má kraj společnou hranici), v menší míře na Slováky a Němce. Propagace kraje probíhá především na veletrzích Holiday World Praha, Region Tour Brno a na ostatních regionálních veletrzích. V letním období probíhá masivní kampaň prezentačních akcí v turisticky zajímavých místech Pardubického kraje ale i mimo něj (informační centrum CzechTourism v Praze, prezentace na festivalu keltské kultury Lughnasad v Nasavrkách apod.) a v dalších reklamních kampaních.
- Spolupráce veřejného sektoru se samotnými subjekty byla popsána výše. Klíčové bylo ovšem zjistit pohled druhé strany, tedy spolupráci subjektů s veřejným sektorem. Odpovědí Mgr. Rychtera byla slova „samozřejmě vždy záleží na konkrétním

---

¹² DSVČ realizuje v současnosti dva nové projekty financované v rámci ROP NUTS II Severovýchod:

- Marketingová podpora témat cestovního ruchu v Pardubickém kraji (podpora konkrétních témat a oblastí – viz otázka č. 1)
- Podpora turistického informačního systému v Pardubickém kraji z ROP na 24 měsíců, zahájení 2011 (např. multimediální informační kiosky apod.)

subjektu i situaci, ale s většinou soukromých subjektů spolupracujeme velmi dobře (např. společná prezentace na veletrzích s Kongres hotelem Jezerka)“. Další spolupráce *DSVČ* s krajem jako s jedním s klíčových zřizovatelů, s ostatními zřizovateli a *RRA PK* byla zhodnocena také jako bezproblémová a příjemná.

Okruh č. 3 – Konkrétní otázky z průzkumu

Po dokončení a následném zhodnocení rozhovorů se zástupci turistických cílů bylo vhodné položit dotaz na klíčové otázky pro Autokemp Seč Pláž a Východočeské muzeum v Pardubicích. Pan Mgr. Rychter však sdělil, že výhledově plány na vyčištění přehrad Seč či Pastviny nejsou a na téma sloučení Východočeského muzea s galerií pouze odvětil, že se jedná o poměrně žhavé politické téma, na které dle jeho slov není v současné době možné dát jednoznačnou odpověď. Avšak z pohledu cestovního ruchu by toto sloučení mohlo být přínosem z důvodu širší nabídky, společné propagace apod. Na straně druhé by případné sloučení slovy paní ředitelky muzea Mgr. Rychlíkové mohlo „zásadním způsobem ovlivnit nejen existenci a dosavadní fungování muzea, ale také charakter dosud výsostně kulturního prostoru pardubického zámku. Hrozí nebezpečí preference soukromých zájmů a nadměrné komercializace tohoto prostoru“.

8 OPATŘENÍ NA PODPORU ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V PARDUBICKÉM KRAJI

Předchozí analýza *SRCR PK* včetně plánovaných opatření a jednotlivé rozhovory nastínili situaci cestovního ruchu Pardubického kraje. Tento stav bohužel není statisticky příliš příznivý. Problémem této statistiky je neexistující ukazatel, který nezaznamenává neubytované hosty, tzv. jednodenní návštěvnost. Počítají se pouze ubytovaní hosté. Právě jednodenní návštěvnost je pro Pardubický kraj typická. V rámci ubytovanosti se Pardubický kraj pravidelně umísťuje na prvním až třetím místě od konce.

Celá *SRCR PK* je velice kvalitně, podrobně a obsáhle zpracovaný strategický dokument. Z vlastního úhlu pohledu však není možné v tak krátkém časovém období (2010 - 2015) všechna plánovaná opatření zrealizovat. Dosažení žádoucího výsledku je během na dlouho trať. Dle mého názoru konkrétní jednorázová opatření na vzestup cestovního ruchu celého Pardubického kraje neexistují. Nutností je co největší součinnost všech subjektů působících v tomto odvětví – od úřednických kanceláří, přes marketingové kanceláře a především poskytovatele konkrétních služeb. A na základě této kooperace neustále zlepšovat a zkvalitňovat poskytované služby. Neboť i region s obrovskými předpoklady pro cestovní ruch (výjimečná příroda, kulturní památky apod.) a nízkou kvalitou poskytovaných služeb (ubytovací a stravovací zařízení, doplňující infrastruktury atd.) nemůže a nebude prosperovat. Kvalitně poskytovanými službami se navíc získá i ta nejlepší reklama, a tou je reklama ústní.

Pro efektivnější podporu rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji by bylo dle mého názoru zbytečné vymýšlet nová opatření, která, jak bylo řečeno, jsou zpracována velice kvalitně a nadměru obsáhle. Raději bych doporučila určit těmto opatřením priority. Pro efektivnější podporu cestovního ruchu bych se dále ztotožnila s myšlenkou pana Mgr. Rychtera z *DSVČ* ve smyslu držet se jednotné koncepce soustředěné podpory na jádrové oblasti v delším časovém období s důrazem na zvyšující se kvalitu poskytovaných služeb – bohužel nelze pomáhat všem oblastem. To však neznamená nechat tyto mimojádrové oblasti zcela bez podpory. Bohužel vyvstávajícím problémem tohoto návrhu je otázka dodržení dlouhodobé koncepce z důvodu fluktuace pracovníků na vedoucích pozicích kraje.

Vhodné je tedy především soustředěně dlouhodobě podporovat jádrové oblasti, jimiž jsou *TO* Králický Sněžník, Českomoravské pomezí a Pardubicko pomocí všech opatření uvedených v *SRCR PK* s důrazem na:

- kvalitní infrastrukturu a služby reagující na novodobé trendy v cestovním ruchu,
- spolupráci a komunikaci všech subjektů působících ve sféře cestovního ruchu,
- tvorbu společných produktů cestovního ruchu,
- kvalitní vzdělávání a organizaci,
- propagaci Pardubického kraje.

8.1 Návrh projektů na podporu rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji

Návrhy projektů vychází ze všech předchozích analýz, tj. analýza Pardubického kraje, *SRCR PK*, SWOT analýza a rozhovory.

8.1.1 Projekt č. 1 – Vyčištění sečské přehradní nádrže

Rekreační oblast Seč je jedním z nejnavštěvovanějších míst Pardubického kraje s dlouholetou tradicí především díky výhodné poloze v samotném srdci Železných hor a sečské přehradní nádrži. Infrastruktura cestovního ruchu je na Seči velmi dobře řešena. Nachází se zde řada přírodních (chráněných území, naučené stezky, cyklostezky apod.) či kulturních atraktivit (loutkáři, sečské rockové léto apod.), ubytování je zajištěno jak pro náročnější klientelu (nově zrekonstruovaný Kongres hotel Jezerka), tak i ve kvalitních penzionech či kempech (autokemp Seč Pláž s rostoucí nabídkou poskytovaných služeb) a mnohé další. Na návštěvnost Seče má však v první řadě velmi negativní dopad nepříznivé počasí, které není možné nijak ovlivnit a v druhé řadě špatná kvalita vody v přehradě. Právě přehrada nabízí převážnou většinu letních aktivit, a proto její znečištění velmi nepříznivě působí na cestovní ruch. Hygienici pravidelně zhruba v polovině léta nedoporučují koupání v přehradě kvůli nadměrnému výskytu sinic.

Čištění přehrady bude nejvhodnější zrealizovat v mimosezónním období, tj. zhruba od října do května prostřednictvím těžby nánosů bahna a dalších usazenin z jejího dna. Největší překážkou bude bezpochyby získat nemalé finanční prostředky na realizaci.

Přínosy projektu:

- kvalitní voda v přehradní nádrži Seč po celý rok – příznivý vliv na prostředí z hlediska ekologického, estetického a hygienického,
- zvýšení atraktivnosti rekreační oblasti Seč pro trávení letní dovolené,
- zvýšení lukrativnosti a tím zvýšení návštěvnosti rekreační oblasti Seč,
- nové příležitosti pro podnikatelské aktivity.

Cílové skupiny projektu:

- místní obyvatelé a obyvatelé přilehlého okolí,
- domácí i zahraniční turisté,
- podnikatelské subjekty.

Předpokládané náklady

- 230 miliónů Kč

Nositelé projektu:

- Povodí Labe.

Způsob financování

- Národní program Ministerstva zemědělství 129 170 Podpora zvyšování funkčnosti vodních děl (80%),
- vlastní zdroje Povodí Labe (20%).

8.1.2 Projekt č. 2 – Exkurze do výroby Pardubického perníku

Pardubický perník je jednou z mála věhlasných regionálních potravin s dlouholetou tradicí. Pardubický perník je rovněž zapsán v registru chráněných zeměpisných označení s označením původu v EU. Samotní výrobci mezi sebou spolupracují zejména v oblasti propagace a prezentace perníku ve společném „Sdružení Pardubický perník“, přičemž garantují zachování technologických postupů a použitých kvalitních surovin. Z těchto důvodů má perník v Pardubickém kraji veliký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, ke kterému by ovšem významně přispěla nabídka exkurzí do výroben perníku.

V první řadě je nutné vybrat nejvhodnějšího výrobce v rámci „Sdružení Pardubický perník“, exkurze vhodně zorganizovat pro různé skupiny návštěvníků (jiná nabídka např. pro organizované skupiny dětí a jiná nabídka pro potravinářské střední školy a učiliště) a zajistit doprovodné aktivity (např. vlastní zdobení perníku apod.). V řadě druhé je nutné zabezpečit promyšlenou propagaci této výjimečné nabídky pomocí turistických informačních center, cestovních kanceláří, přímým oslovením škol a ostatních zájmových skupin.

Přínosy projektu:

- rozšíření nabídky turistických aktivit Pardubického kraje,
- podpora tradice Pardubického perníku,
- podpora podnikání.

Cílové skupiny projektu:

- domácí i zahraniční turisté (především rodiny s dětmi a organizované skupiny)

Předpokládané náklady

- 420 tisíc Kč

Nositelé projektu:

- soukromí podnikatelé – výrobci perníku ze „Sdružení Pardubický perník“,
- *DSVČ*,
- Pardubice Region Tourism.

Způsob financování

- vlastní zdroje soukromých podnikatelů – výrobce perníku (60%),
- Regionální operační program NUTS II Severovýchod – prioritní osa 3 Cestovní ruch - oblast 3.2. Marketingové a koordinační aktivity v oblasti ČR (20%),
- vlastní zdroje *DSVČ* (15%),
- vlastní zdroje Pardubice Region Tourism (5%).

8.1.3 Projekt č. 3 – Spolupráce ubytovacích zařízení s ostatními subjekty

Tento program je zaměřen na *TO* Chrudimsko-Hlinecko, konkrétně na spolupráci významných ubytovacích zařízení s ostatními subjekty nabízejícími významné turistické aktivity. Tato *TO* je dokonalá pro trávení dovolené, jelikož skrývá nezničenou přírodu v řadě přírodních rezervací, množství historických památek a spousty možností pro sportovní vyžití.

Cílem tohoto projektu je podpořit cestovní ruch v *TO* Chrudimsko-Hlinecko díky spolupráci ubytovacích zařízení s provozovateli významných turistických aktivit. Vize projektu je taková, že ubytovací zařízení budou hostům poskytovat v rámci vícedenního ubytování turistické aktivity. Např. hotel Bohemia Chrudim bude nabízet hostům ubytovaným více než dvě noci vstup do Souboru lidových staveb na Vysočině, nebo vybraného sportoviště v Chrudimi, zámku ve Slatiňanech apod.

Na začátku je nutné provést analýzu jak ubytovacích zařízení, tak turistických cílů. Druhým krokem je oslovení vhodných provozovatelů a následné diskuze o projektu, možnosti zapojení do projektu apod. Dalším bodem je vytvoření konkrétních produktů dle domluvy jednotlivých provozovatelů a následná distribuce a propagace.

Přínosy projektu:

- zvýšení atraktivnosti a návštěvnosti *TO* Chrudimsko-Hlinecko,
- podpora podnikání.

Cílové skupiny projektu:

- místní obyvatelé a obyvatelé přilehlého okolí,
- domácí i zahraniční turisté,
- podnikatelské subjekty.

Předpokládané náklady

- 350 tisíc Kč

Nositelé projektu:

- *DSVČ*,
- turistická informační centra,
- provozovatelé ubytovacích zařízení,

- provozovatelé turistických atraktivit.

Způsob financování

- Regionální operační program NUTS II Severovýchod – prioritní osa 3 Cestovní ruch - oblast 3.2. Marketingové a koordinační aktivity v oblasti ČR (70%),
- vlastní zdroje provozovatelů ubytovacích zařízení a turistických atraktivit (20%),
- vlastní zdroje *DSVČ* a turistických informačních center (10%).

ZÁVĚR

Cestovní ruch velmi významně přispívá k regionálnímu rozvoji a nejenak tomu je i v Pardubickém kraji. Z celorepublikového hlediska se Pardubický kraj sice statisticky zařazuje mezi horší průměr, avšak i tak je cestovní ruch velmi výrazným aspektem rozvoje kraje s rostoucí tendencí. Statistiky dále vykazují zvyšující se trend domácího cestovního ruchu, a to především díky stárnoucí populaci, rostoucí touze objevovat krásy ČR a řadě dalších aspektů. Z tohoto důvodu lze přepokládat, že se tento trend bude neustále rozvíjet.

Pardubický kraj má dobré předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu, avšak je nutné tuto nabídku neustále zkvalitňovat, přizpůsobovat aktuálním trendům a rozvíjet. K úspěšnému rozvoji je zapotřebí kooperace téměř všech odvětví, jelikož turisté nahlíží na navštívený region jako na celek (dopravní a obslužné systémy, poskytovaná zdravotní péče, životní prostředí apod.).

Pardubický kraj vyniká zejména pestrostí přírodních podmínek jak pro letní, tak zimní využití, kulturně historickou vybaveností, každoročně pořádanými kulturními akcemi, dobrou dopravní polohou a dostupností, širokou sítí kvalitních cyklostezek a tradicí hipoturistiky. Z mého pohledu bylo velmi dobrým rozhodnutím založení Destinační společnosti Východní Čechy podporující a propagující region Východní Čechy. Nevýhodné pro rozvoj je zejména málo kvalitní infrastruktura CR, obrovská konkurence ostatních krajů ČR, nízká míra spolupráce subjektů a rozmístění turistických cílů do mnoha oblastí.

V úvodu byly stanoveny tři cíle, kterých měla tato práce dosáhnout. Prvotní cíl – analýza cestovního ruchu v Pardubickém kraji, včetně analýzy programu či strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji – byla provedena v první polovině praktické části za pomoci uvedené literatury a vlastních či odborných poznatků. Druhotný cíl – analýza potenciálního rozvoje cestovního ruchu Pardubického kraje – byla provedena jednak pomocí předcházejících analýz Pardubického kraje, dokumentu „Strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji“ a jednak vlastním průzkumem prostřednictvím rozhovorů se zástupci nejvýznamnějších turistických cílů a představiteli Destinační společnosti Východní Čechy a Regionální rozvojové agentury Pardubického kraje. Poslední cíl – návrh opatření na podporu rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji – byl uskutečněn doporučením držet se jednotné koncepce soustředěné podpory na jádrové oblasti v delším časovém období s důrazem na zvyšující se kvalitu poskytovaných služeb a návrhem tří konkrétních projektů pro rozvoj cestovního ruchu v Pardubickém kraji.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie:

- [1] FIALOVÁ, D., VÁGNER, J. *Problémy periferních oblastí*. Praha : Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, 2005. Druhé bydlení v periferních oblastech, s. 184.
- [2] VYSTOUPIL, J. a kol. *Urbanismus a územní rozvoj*. Brno : Ústav územního rozvoje, 2010. Vývoj cestovního ruchu v ČR a jeho prostorové organizace v letech 1990-2009, s. 209.
- [3] WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice* . Praha : Oeconomica, 2007. 244 s.
- [4] KIRÁLOVÁ, A. *Marketing : destinace cestovního ruchu*. Praha : Ekopress, 2003. 173 s.
- [5] SYNKOVÁ, L. *Urbanismus a územní rozvoj*. Brno : Ústav územního rozvoje, 2009. Dokumenty regionálního rozvoje krajů, s. 108.
- [6] JAKUBÍKOVÁ, D. *Marketing v cestovním ruchu*. Praha : Grada Publishing, 2009. 284 s.
- [7] FIALOVÁ, E. *Urbanismus a územní rozvoj*. Brno : Ústav územního rozvoje, 2006. Trada UNESCO a cestovní ruch, s. 57.
- [8] WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj : východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha : Linde Praha, a. s., 2008. 475 s.
- [9] HÁJEK, O., NOVOSÁK, J. *Kohezní politika v širších souvislostech*. Žilina : GEORG, 2010. 216 s.

Internetové zdroje:

- [10] *Jak psát literární rešerši*. [online]. 2010 [cit. 2011-03-02]. Dostupné z: <<http://www.studujchytre.cz/dovednosti-studenta/literarni-reserse>>.
- [11] JERSÁKOVÁ, J. *Literární rešerše*. [online]. [cit. 2011-03-02]. Dostupné z: <http://kbe.prf.jcu.cz/files/studenti/Literarni_reserse.pdf>.

- [12] *Dotazník*. [online]. 2007 [cit. 2011-03-02]. Dostupné z: <<http://www.dotaznik-online.cz/index.htm>>.
- [13] ZEEOVÁ, A. *Rozhovor_dotazník*. [online]. 2002 [cit. 2011-03-02]. Dostupné z: <http://web.tuke.sk/kip/download/rozhovor_dotaznik.pdf>.
- [14] *SWOT analýza*. [online]. 2004 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z: <www.kvic.cz/showFile.asp?ID=2097>.
- [15] STŘELEČEK, J. *SWOT analýza*. [online]. 2008 [cit. 2011-03-04]. Dostupné z: <<http://www.vlastnicesta.cz/metody/metody-marketing/swot-analyza/>>.
- [16] *Prezentace k přednáškám z předmětu plánování a organizování*. [online]. 2010 [cit. 2011-03-04]. Dostupné z: <<http://halek.info/prezentace/planovani-organizovani-prednasky/poprp-print.php?l=02>>.
- [17] *Výzkumný rozhovor*. [online]. 2008 [cit. 2011-03-04]. Dostupné z: <tucnak.fsv.cuni.cz/~hajek/Methodologie/literatura/04_interview.ppt>.
- [18] *PDS metody*. [online]. 2008 [cit. 2011-03-06]. Dostupné z: <http://is.muni.cz/el/1451/podzim2007/d015/PDS_metody.pdf?fakulta=1451;obdobi=3783;kod=d015>.
- [19] *Strukturální fondy EU*. [online]. 2005 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar>>.
- [20] *Strukturální fondy EU, MŠMT ČR*. [online]. 2006 [cit. 2011-03-14]. Dostupné z: <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/strukturalni-fondy-eu>>.
- [21] *Regionální a strukturální politika EU*. [online]. 2010 [cit. 2011-03-17]. Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/regionalni-a-strukturalni-politika/1000521/4283/?page=5/>>.
- [22] KUTSCHERAUER, A. a kol. *Z-13 Programování, subsidiarita a partnerství v regionálním rozvoji České republiky*. [online]. Ostrava : Ministerstvo pro místní rozvoj, duben 2006 [cit. 2011-04-28]. Dostupné z: <www.dhv.cz/download.asp?id=145>.
- [23] *Strukturální fondy EU*. [online]. 2010 [cit. 2011-05-18]. Dostupné z: <<http://www.cvut.cz/informace-pro-zamestnance/fondy-granty/sf-eu>>.

- [24] *Strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji na období 2010 – 2015 – analytická část* [online]. 2008 [cit. 2011-06-03]. Dostupné z: <http://www.vychodni-cechy.org/cs/ke-stazeni/cat_view/41-dokumenty>.
- [25] *Strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji na období 2010 – 2015 – návrhová část* [online]. 2008 [cit. 2011-06-03]. Dostupné z: <http://www.vychodni-cechy.org/cs/ke-stazeni/cat_view/41-dokumenty>.
- [26] *Pardubický kraj*. [online]. 2008 [cit. 2011-06-03]. Dostupné z: <http://www.pardubickykraj.cz/>>.
- [27] *Kraj ČSÚ Pardubický kraj*. [online]. 2010 [cit. 2011-06-11]. Dostupné z: <<http://www.pardubice.czso.cz/x/redakce.nsf/i/kraj>>.
- [28] *České dálnice*. [online]. 2010 [cit. 2011-06-11]. Dostupné z: <<http://www.ceskedalnice.cz/>>.
- [29] *Letiště Pardubice*. [online]. 2010 [cit. 2011-06-11]. Dostupné z: <<http://www.airport-pardubice.cz>>.
- [30] *Arnošt z Pardubic*. [online]. 2010 [cit. 2011-06-11]. Dostupné z: <<http://www.lod.cz>>.
- [31] *Profil návštěvníků v turistických regionech ČR*. [online]. 2005-2011 [cit. 2011-07-18]. Dostupné z: <<http://www.czechtourism.cz/profil-navstevniku-v-turistickych-regionech-cr/>>.
- [32] *Rodinné pasy*. [online]. 2009 [cit. 2011-07-30]. Dostupné z: <<http://www.rodinnepasy.cz/>>.
- [33] *Hotelstars*. [online]. 2010 [cit. 2011-07-31]. Dostupné z: <<http://www.hotelstars.cz/>>.
- [34] *Národní hřebčín Kladruby nad Labem*. [online]. 2010 [cit. 2011-07-31]. Dostupné z WWW: <<http://www.nhkladruby.cz/>>.
- [35] *Regionální rozdíly v demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji kraje v letech 2000 až 2005*. [online]. 2007 [cit. 2011-08-03]. Dostupné z: <<http://www2.czso.cz/xediciplan.nsf/kapitola/13-5307-06--3001>>.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

apod.	A podobně
CR	Cestovní ruch
CSG	Strategický rámec společenství
ČR	Česká republika
DSVČ	Destinační společnosti Východní Čechy
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
HSS	Hospodářská a politická soudržnost
Komise	Evropská komise
NSRF	Národní strategický referenční rámec
NUTS II	Region soudržnosti
OIR	Objekt individuální rekreace
OP	Operační program
ROP	Regionální operační program
RRA PK	Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje
SPRR	Státní program regionálního rozvoje
SRCR PK	Strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji
SRR ČR	Strategie regionálního rozvoje České republiky
TO	Turistická oblast
tzn.	To znamená

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1 – SWOT analýza, zdroj [16].....	14
Obrázek č. 2 – Programy podpory ČR z fondů EU, zdroj [23].....	26
Obrázek č. 3 – Mapa a vymezení Pardubického kraje, zdroj [26]	28
Obrázek č. 4 – Administrativní členění Pardubického kraje, zdroj [27].....	29
Obrázek č. 5 – Potenciál cestovního ruchu Pardubického kraje, zdroj [35]	32
Obrázek č. 6 – Logo Východních Čech, zdroj [24]	42
Obrázek č. 7 – Logo Pardubického kraje, zdroj [25]	47

SEZNAM TABULEK

TABULKA Č. 1 – PRINCIPY HSS, ZDROJ [19, 20].....	21
TABULKA Č. 2: HLAVNÍ A VEDLEJŠÍ CR V JEDNOTLIVÝCH TO PARDUBICKÉHO KRAJE, UPRAVENO DLE [24]....	40
TABULKA Č. 3: POZITIVA A NEGATIVA PARDUBICKÉHO KRAJE, UPRAVENO DLE [24]	41
TABULKA Č. 4: CÍLE A ČINNOSTI PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU Z HLEDISKA OPATŘENÍ DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA, UPRAVENO DLE [25]	51
TABULKA Č. 5: CÍLE A ČINNOSTI PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU Z HLEDISKA OPATŘENÍ UBYTOVACÍ A GASTRONOMICKÁ INFRASTRUKTURA, UPRAVENO DLE [25].....	52
TABULKA Č. 6: CÍLE A ČINNOSTI PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU Z HLEDISKA OPATŘENÍ DOPROVODNÁ INFRASTRUKTURA, UPRAVENO DLE [25]	52
TABULKA Č. 7: CÍLE A ČINNOSTI PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU Z HLEDISKA OPATŘENÍ TURISTICKÉ STEZKY, UPRAVENO DLE [25]	53
TABULKA Č. 8: CÍLE A ČINNOSTI PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU Z HLEDISKA OPATŘENÍ PÉČE O ATRAKTIVITU CESTOVNÍHO RUCHU A PAMÁTKOVÁ PÉČE, UPRAVENO DLE [25].....	53
TABULKA Č. 9: CÍLE A ČINNOSTI PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU Z HLEDISKA OPATŘENÍ OSTATNÍ INFRASTRUKTURA, UPRAVENO DLE [25]	54
TABULKA Č. 10: CÍLE A ČINNOSTI PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU Z HLEDISKA OPATŘENÍ PRODUKT PRODLOUŽENÉ VÍKENDY, UPRAVENO DLE [25]	54
TABULKA Č. 11: CÍLE A ČINNOSTI PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU Z HLEDISKA OPATŘENÍ PRODUKTY PRO JEDNOTLIVÉ CÍLOVÉ SKUPINY, UPRAVENO DLE [25].....	55
TABULKA Č. 12: CÍLE A ČINNOSTI PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU Z HLEDISKA OPATŘENÍ KATALOG PRODUKTŮ, UPRAVENO DLE [25]	56
TABULKA Č. 13: CÍLE A ČINNOSTI PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU Z HLEDISKA OPATŘENÍ PRODUKTY CESTOVNÍHO RUCHU V OBLASTI GASTRONOMIE, UPRAVENO DLE [25]	56
TABULKA Č. 14: CÍLE A ČINNOSTI PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU Z HLEDISKA OPATŘENÍ POD POKLIČKOU REGIONÁLNÍCH PRODUKTŮ, UPRAVENO DLE [25].....	57
TABULKA Č. 15: CÍLE A ČINNOSTI PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU Z HLEDISKA OPATŘENÍ REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM CESTOVNÍHO RUCHU, UPRAVENO DLE [25]	58
TABULKA Č. 16: CÍLE A ČINNOSTI PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU Z HLEDISKA OPATŘENÍ KONCENTROVANÁ MARKETINGOVÁ PODPORA TÉMAT VYCHÁZEJÍCÍCH Z OBSAHOVÝCH PRIORITY SRCR PK, UPRAVENO DLE [25]	58
TABULKA Č. 17: CÍLE A ČINNOSTI PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU Z HLEDISKA OPATŘENÍ ROZŠÍŘENÍ DISTRIBUČNÍCH CEST, UPRAVENO DLE [25]	59
TABULKA Č. 18: CÍLE A ČINNOSTI PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU Z HLEDISKA OPATŘENÍ PROPAGACE, UPRAVENO DLE [25]	59
TABULKA Č. 19: CÍLE A ČINNOSTI PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU Z HLEDISKA OPATŘENÍ PODPŮRNÉ AKTIVITY MARKETINGU A SDÍLENÍ INFORMACÍ, UPRAVENO DLE [25]	60
TABULKA Č. 20: CÍLE A ČINNOSTI PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU Z HLEDISKA OPATŘENÍ VZDĚLÁVÁNÍ A LIDSKÉ ZDROJE, UPRAVENO DLE [25].....	61

TABULKA Č. 21: CÍLE A ČINNOSTI PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU Z HLEDISKA OPATŘENÍ ORGANIZACE, UPRAVENO DLE [25]	61
TABULKA Č. 22: CÍLE A ČINNOSTI PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU Z HLEDISKA OPATŘENÍ KOMUNIKACE, UPRAVENO DLE [25]	62
TABULKA Č. 23: CÍLE A ČINNOSTI PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU Z HLEDISKA OPATŘENÍ KVALITA, UPRAVENO DLE [25]	62
TABULKA Č. 24: DOTAZOVÁNÍ PŘEDSTAVITELÉ TURISTICKÝCH CÍLŮ PARDUBICKÉHO KRAJE, ZDROJ VLASTNÍ..	64